T.C

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COĞRAFYA ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİŞEHİR'DE REKREASYONEL FAALİYETLERİN DAĞILIŞI

Ekrem YORULMAZ

2501080655

Danışman Adı

DOÇ. DR. HÜSNİYE DOLDUR

İstanbul, 2019

ÖZ

ESKİŞEHİR'DE REKREASYONEL FAALİYETLERİN DAĞILIŞI

Ekrem YORULMAZ

Sanayi devriminin gelişimi ile nüfus şehirlere kaymış ve şehirlerin daha da büyümesine yol açmıştır. Bu büyüme beraberinde ağırlaşan hayat şartlarına yol açmış ve sosyo-ekonomik sorunlara sebep olmuştur. Bu sıkıntılar insanların rekreasyonal faaliyetlere olan ihtiyaçlarını daha çok artırmıştır. Rekreasyonel faaliyetler, ağır yaşam şartlarını devam ettiren şehir yaşamı içindeki insanların hem zihinsel hem de fiziksel olarak dinlenmesini sağlaması noktasında kayda değer bir öneme sahiptir.

Çağımızın insanının sürekli artan rekreasyonel faaliyetlerinin Eskişehir'deki durumu bu tezin konusu olmuştur. Eskişehir, yapısında barındırdığı tarihi, kültürel ve doğal değerlerini rekreasyon aktiviteleri için kullanmaktadır. Eskişehir, sahip olduğu zengin ve geniş rekreasyon alanlarıyla Eskişehirlilere ve dışarıdan gelen ziyaretçilere farklı olanaklar sunmaktadır.

Bu tezin ilk bölümünde; rekreasyon kavramının ne olduğu, boş zaman ve rekreasyon arasındaki ilişki, rekreasyonun sınıflandırılması ve son olarak rekreasyon mesafe ilişkisinin önemi üzerinde durulmuştur. Tezin ikinci bölümünde; Eskişehirlilerin geleneksel rekreasyon alışkanlıklarının neler olduğu konusuna değinilmiştir. Tezin üçüncü bölümünde ise; Eskişehir'in şehirsel olarak sahip olduğu rekreasyon alanları incelenmiş, daha sonra şehrin açık ve kapalı rekreasyon alanları ile şehrin yakın çevresinde yer alan alanların sahip olduğu doğal özellikler ve bu alanların dağılışı incelenmiştir. Tezin son bölümünde ise; Eskişehirlilerin rekreasyonel faaliyetlere katılımı ve katılan kişilerin özellikleri ele alınmış, ayrıca Eskişehir'in konaklama olanakları incelenmiştir. Sonuç ve değerlendirme kısmında

ise; Eskişehir'in rekreasyon özellikleri belirli bir şekilde anlatılarak, yapılabilecekler hakkında öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Eskişehir, Kapalı ve Açık Alanlar, Tesisler, Aktiviteler.

ABSTRACT

THE DISTRIBUTION OF RECREATIONAL ACTIVITIES IN ESKISEHIR

Ekrem YORULMAZ

With the development of the industrial revolution, populations immigrated to cities, and cities have enhanced day by day. This increase has brought heavy life conditions and raising socio-economic problems. These barriers have increased needs for recreational activities. Recreational activities have a vital significance for the people who catch up with the heavy conditions of city life as for providing relaxation both mentally and physically.

Due to the increasing recreational activities of our modern time generation, Eskişehir will be our main topic during the investigation of the thesis. Eskişehir is one of the old cities which possesses cultural, historical and natural values in order to be used for recreational activities. Because it has wide and rich recreation areas, Eskişehir offers various opportunities to urban people and the people who visit the city.

This thesis consists of four sections. In the first section, we mentioned about the concept of recreation, then we explained the relation between recreation and leisure time. In the third part of the first section, we clarified the meaning of recreation classification. In the last part of the first section, we explained the relation between recreation and distance. In the second section of the thesis, we examined the recreational habits of the people who live in Eskişehir. In the third part of the thesis, the urban recreational areas the city of Eskişehir have been examined, after that the indoor and outdoor recreational areas of the city and the natural features of the

surrounding areas and their distribution have been examined. In the fourth part of the thesis the attendance of the people of the city of Eskişehir and their characteristics have been taken under research; additionally, the accommodation facilities of Eskişehir have been investigated. In the conclusion and recommendations part of the thesis recreational facilities of Eskişehir have been summarized briefly and recommendations for the things to be done in terms of recreation activities for the city.

Keywords: Turkey, Eskişehir, Recreation, Recreational Activities, Tourism.

ÖNSÖZ

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak hazırladığım bu çalışmamda bana öncülük eden, bilimsel ve manevi desteğini hiçbir şekilde benden esirgemeyen tezimin her aşamasında bana destek olan değerli hocam Doç. Dr. Hüsniye Doldur'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bu tez sürecinde benden manevi desteğini esirgemeyen sevgili eşime teşekkür ederim.

İstanbul 2019
Ekrem YORULMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖZ iii

ABSTRACT v

ÖNSÖZ vii

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ x

TABLOLAR LİSTESİ xii

ŞEKİLLER LİSTESİ xiii

GİRİŞ 1

1. BÖLÜM REKREASYON 1

1.1. Rekreasyon Kavramı 1

1.2. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkileri 2

1.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması 3

1.4. Rekreasyon Mesafe İlişkisi 4

2. BÖLÜM ESKİŞEHİRLİLERİN REKREASYON ALIŞKANLIKLARI 6

2.1. Eskişehir Halkının Yeme-İçme Alışkanlıkları 8

2.2. Mesire Yerlerine Gitme 11

2.3. Hamam ve Kaplıcalara Gitme 12

3. BÖLÜM ŞEHİRSEL REKREASYON ALANLARI 17

3.1. Kapalı Alanlarda Rekreasyon Faaliyetleri 17

3.1.1. Tarihsel Mekânlar 17

3.1.2. Yeme – İçme Olanakları 22

3.1.3. Müzeler 25

3.1.4. Kültür Merkezleri ve Sanat Galerileri 36

3.1.5. Sinemalar 38

3.1.6. Tiyatrolar 42

3.1.7. Eskişehir'deki AVM'ler ve Çarşılar 42
3.1.8. Eğlence Mekânları 47
3.1.9. Fuar ve Kongre Merkezleri 49
3.1.10. Festivaller ve Şenlikler 49
3.1.11. Kapalı Spor Tesisleri 49
3.2. Açık Alanlarda Rekreasyon Faaliyetleri 50
3.2.1. Porsuk Çayı 51
3.2.2. Bilim, Sanat ve Kültür Parkı 51
3.2.3. Kentpark 54
3.2.4. Şelale Park 55
3.2.5. Şehr-i Derya Parkı 56
3.2.6. Doğa Sporları ve Yürüyüşleri. 57
3.2.7. Spor Tesisleri 58
3.3. Şehir Merkezi ve Çevresindeki Mesire Alanları 60
4. BÖLÜM ESKİŞEHİR'E GELEN ZİYARETÇİLERİN ÖZELLİKLERİ VE ESKİŞEHİR'İN KONAKLAMA OLANAKLARI 62
4.1. Eskişehirlilerin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi 62
5. BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER 71
KAYNAKÇA 75

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Foto 1. Çibörek 9
Foto 2. Balaban Köfte 9
Foto 3. Met Helvası 10
Foto 4. Boza 11
Foto 5. Karapınar Mesire Alanı 11
Foto 6. Kent Hamamı 13
Foto 7. Sakarıılıca Kaplıcaları 16
Foto 8. Kızılinler Kaplıcası 16
Foto 9.Odunpazarı Evleri 18
Foto 10. Kurşunlu Cami ve Külliyesi 21
Foto 11. Reşadiye Camisi 22
Foto 12. Esnaf Lokantası 23
Foto 13. Porsuk Çayı Etrafındaki Kafeler 24
Foto 14. Eskişehir Met Helvası 24
Foto 15.Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi 26
Foto 16. Eskişehir Lületaşı Müzesi 27
Foto 17. Eskişehir Cam Sanatları Müzesi 28
Foto 18.Eskişehir Havacılık Müzesi 29
Foto 19. Eskişehir Karikatür Müzesi 30
Foto 20. Eskişehir Balmumu Heykelleri Müzesi 31
Foto 21. Eskişehir Cumhuriyet Tarihi Müzesi 32
Foto 22. Eskişehir Esogü Zooloji Müzesi. 33
Foto 23. Eskişehir Demiryolları Müzesi 34
Foto 24. Odunpazarı Ahşap Eserler Galerisi 35

Foto 25. Atlıhan El Sanatları Çarşısı 36
Foto 26. Cinetime Sinemaları (Özdilek Park AVM) 40
Foto 27. Cinema Pink Sinemaları (Kanatlı AVM) 41
Foto 28. Cinemaximum Sinemaları (Espark AVM) 42
Foto 29. Espark AVM 44
Foto 30. Kanatlı AVM 45
Foto 31. Özdilek AVM 46
Foto 32. Vega AVM 47
Foto 33. Barlar Sokağı 48
Foto 34. Hamamyolu Caddesi 48
Foto 35. Porsuk Çayı 51
Foto 36. Amfi Tiyatro, Masal Şatosu, Uzay Evi, Bilim Deney Merkezi, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı 52
Foto 37. Eti Sualtı Dünyası, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı 53
Foto 38. Hayvanat Bahçesi, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı 53
Foto 39. Kent Park 55
Foto 40. Şelale Park 56
Foto 41: Şehri-Derya Parkı 56
Foto 42. Çatacık Ormanı 57
Foto 43. THK İnönü Eğitim Merkezi, Yamaç Paraşütü Eğitim Alanı 58
Foto 44. THK İnönü Eğitim Merkezi 58
Foto 45. Yeni Eskişehir Stadyumu 59
Foto 46. Regülatör Parkı ve Mesire Alanı 61
Foto 47. Hasırca Mesire Alanı 61

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Yıllara Göre Eskişehir Nüfusu 7
Tablo 2. Eskişehir'de Faaliyet Gösteren Hamamlar 12
Tablo 3. Eskişehir'deki Termal Kaplıcalar 14
Tablo 4. Eskişehir'deki Tarihi Cami ve Türbeler 20
Tablo 5. Eskişehir ve Çevresinde Bulunan Müzeler 25
Tablo 6. Eskişehir'deki Sinema Salonları 38
Tablo 7. Sinema Salonlarındaki Filmler ve Seyirci Sayıları 39
Tablo 8. Eskişehir Konaklayan Turist Sayısı 68
Tablo 9. Eskişehir'de Konaklayan Yabancıların Milliyetlerine Göre Dağılımı 69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Eskişehir'in Konumu 3
Şekil 2. Eğitim Durumu 63
Şekil 3. Cinsiyet 63
Şekil 4. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları . 64
Şekil 5. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Mevsimsel Oranlar 64
Şekil 6. Katılımcıların Kış Aylarında Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları 65
Şekil 7. Katılımcıların Yaz Aylarında Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları 65
Şekil 8. Katılımcıların Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Sıklığı 66
Şekil 9. Katılımcıların Boş Zamanlarında En Çok Yaptıkları Rekreasyonel Faaliyetler 67
Şekil 10. Eskişehir Rekreasyon Alanlarının Olumsuz Özellikleri ve Rekreasyonel Faaliyetle İlişkisi 67
Şekil 11. Eskişehir'de Rekreasyon Alanlarının İyileştirilmesi için Yapılması Önerilen Çalışmalar 68

GİRİŞ

Sanayi devrimi yarattığı iş olanaklarıyla nüfus kitlelerini şehirlere çekerek, şehirlerin daha da büyümesine neden olmuştur. Hızlı şehirleşme, büyük nüfus kitlelerinin sınırlı mekana sahip şehirlerde yaşamasını zorunlu kılmıştır. Bu yaşam tarzı insanların gelirlerinin artmasına ve refah seviyelerinin yükselmesine neden olsa da, insanların kendilerini gerçekleştirmelerine fazla olanak tanımamıştır. Oysa psiko-sosyal bir varlık olarak insanın kendini gerçekleştirmesinin zorunlu koşullarından biri, kendisi için boş zaman yaratması ve o zaman içinde kendisini iyi hissedeceği bir faaliyetle uğraşmasıdır (Özgüç, 2017).

İnsanların boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetler, genel olarak rekreasyon faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır. Bu faaliyetleri tanımlamak oldukça zor olsa da kısaca; Rekreasyon, insanların "*varoluş* (uyuma-yeme-içme vb.) ve *geçim* (çalışma, işe gidiş-geliş, çocuklar için okul, kadınlar için ev işleri vb.) için gerekli olanın dışındaki tüm boş zamanlarında yaptıkları faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Özgüç, 2017).

Rekreasyon faaliyetleri çeşitli şekillere ayrılabilmektedir. Genellikle "*kapalı*" ve "*açık*" mekânlarda sürdürülmelerine göre ayrılabildikleri gibi, "*katılımcı*" ve "*izleyici*" olarak gerçekleştirilmelerine göre de "*aktif*" ve "*pasif*" olarak ayrılabilmektedir. Aslında rekreasyon faaliyetleri için yapılan ve daha sık kullanılan ayrım, "*şehirsel*" ve "*kırsal*" şeklinde olandır (Özgüç, 2017).

Şehirlerde yer alan rekreasyon faaliyetleri, kısa süreli boş zamanlarda ve insanların kendi yakın çevrelerinde bulabilecekleri faaliyetlerdir. Örneğin; sinemalar, tiyatrolar, eğlence yerleri, kapalı ya da açık spor tesisleri, müzeler, sanat galerileri, çeşitli nitelikteki parklar, hayvanat bahçeleri vb. gibi çok çeşitli alanlar "*açık*" ve "*kapalı mekân*" rekreasyon faaliyetleri için seçenekleri artırmaktadır. Şehirsel rekreasyon alanlarının eğlenme ve kültürel faaliyetlerle iç içe olan ve kapalı mekânlarda gerçekleştirilenleri özellikle ülkelerin

gelişmişlik dereceleriyle orantılı olarak "*büyük iş yatırımları*" halinde örgütlenmekte ve şehrin belirli bir kesim ya da kesimlerinde toplanma eğilimine girmektedir (Özgüç, 2017).

Günümüzde şehirler, bir yandan teknolojik gelişmelerin desteğiyle büyümeye ve iş merkezlerinin yoğunluğu ile cazibe alanı olmaya devam ederken, diğer yandan da iş yaşamındaki yoğunluk, çalışma koşullarının ağırlaşması ve çevre kirliliği gibi birçok sorun ile insanların yaşamlarını zorlaştırmaktadır. Ağırlaşan yaşam koşulları şehirlerde yaşayan insanların dinlenme, ruhsal ve fiziksel durumlarını koruma, şehir ve iş yaşamından uzaklaşma gibi isteklerini daha da arttırmaktadır. Bu durum rekreasyon faaliyetlerini, günümüz şehir insanının günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası haline getirmektedir (Kara, 2008; Özdemir, 1992).

Sanayileşme ve şehirleşme ile ortaya çıkan boş zaman ihtiyacını gidermeye yönelik olarak dünyanın çoğu şehrinde rekreasyonel faaliyetler, geliştirilmeye çalışılmakta ve bu sayede şehirlilerin boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmeleri sağlanmaktadır.

Rekreasyon faaliyetlerinin bir ihtiyaç haline gelmesi ve bu ihtiyacın giderilmesine yönelik olarak oluşturulan rekreasyon alanları, şehirlerin mekansal kullanımında değişiklikler yaratmaktadır. Mekansal alanda yaratılan bu değişiklikler şehirlerin coğrafi görünümlerini de değiştirmektedir. Bu durum coğrafyacıların rekreasyonel faaliyetlere olan ilgisini artırarak bu faaliyetleri inceleyen çalışmaların sayısının artmasına neden olmuştur [Timor, 2004; Doldur, 2011].

Türkiye şehirlerinde de eskiden beri geliştirilmeye çalışılan rekreasyonel faaliyetler ile ilgili çalışmalar, ülkede şehirleşmenin hız kazandığı 1950 sonrası dönemde daha da artmıştır. Geçmişte ağırlıklı olarak büyük şehirlerde yaygın olan bu tür faaliyetler, günümüzde irili ufaklı diğer şehirlerde de geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Tezimizin konusunu oluşturan Eskişehir, Türkiye'de rekreayonel faaliyetlerin geliştiği şehirlerden biridir. İç Anadolu Bölgesinin batısında yer alan Eskişehir'in doğusunda Ankara, batısında Kütahya, kuzeyinde Bolu, kuzeybatısında Bilecik güneyinde Afyon ve güneydoğusunda Konya illeri yer almaktadır (Şekil 1).

Eskişehir, sahip olduğu tarihi, doğal ve kültürel altyapısı ile rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesine olanak sağlayan özelliklere sahiptir. Hem kent merkezi hem de yakın çevresi bir çok doğal, tarihi ve kültürel özelliklere sahiptir.

Şekil 1. Eskişehir'in Konumu

Tarih boyunca birçok medeniyete (Hititler, Frigler, Lidyalılar, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Anadolu Selçukluları ve Osmanlı Devleti) ev sahipliği yapmış olan Eskişehir, özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde girdiği savaşlarda aldığı yenilgiler (Balkanlar, 93 Harbi vb) sonrası, Anadolu'ya göç edenlerle nüfusu hızla artan şehirlerden biridir. Cumhuriyet döneminde ise şehirde gerçekleştirilen sanayi yatırımları, yarattıkları iş olanaklarıyla nüfusu kendisine çekmiştir. Eskişehir'de nüfus artışına neden olan olgulardan biri de Türkiye'nin büyük üniversiteleri arasında yer alan Anadolu ve Osmangazi üniversitesitelerinin varlığıdır. Eskişehir günümüzde hem sahip olduğu nüfus büyüklüğü hem de gösterdiği şehirsel gelişme ile Türkiye'nin büyük şehirleri arasında yer almaktadır. Bütün büyük şehirlerde olduğu gibi burada da artan nüfusun ihtiyaç duyduğu rekreasyonel alanlar oluşturularak halkın dinlenme ve eğlenme ihtiyaçaları giderilmeye çalışılmaktadır.

Hazırlanan tez çalışmasında, Eskişehir şehir merkezi ve yakın çevresinin rekreasyon faaliyetleri açısından sahip olduğu olanaklar araştırılmış, şehir halkı ve ziyaretçilerin bu olanaklardan faydalanma biçimleri coğrafi yöntem ve tekniklerle ele

alınmıştır.

Tezin birinci bölümünde; rekreasyon kavramları (rekreasyon tanımı, boş zaman ve rekreasyon ilişkisi, rekreasyonun sınıflandırılması ve rekreasyon-mesafe ilişkisi), ikinci bölümünde; Eskişehirlilerin geleneksel rekreasyon alışkanlıkları (yeme-içme alışkanlıkları, mesire alanlarına gitme, hamam ve kaplıcalara gitme), üçüncü bölümünde; Eskişehir merkez ve yakın çevresinde rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alanlar incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise; Eskişehir'e gelen ziyaretçilerin özellikleri ve şehrin sahip olduğu konaklama olanakları ele alınmıştır.

BİRİNCİBÖLÜM

1. REKREASYON

1.1. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon, tanım olarak boş zamanlarında bireylerin kendi kişisel zamanlarında (çalışma dışı) yaptıkları aktivitelerdir. Bu aktiviteler genel olarak bireylerin eğlenme, rahatlama, kendi iç dinamikleri içinde huzur bulması olarak nitelenebilir [Veal, 1992]. Birey ile coğrafik alanın iç içe olmasından kaynaklanan, bireyin kendi rekreasyon alanını tanımlarken aynı zamanda mekânsal olarak, ki bu şehir ve kırsal olarak tanımlanabilir, iç ve dış kavramı olarak da ele alınabilir. Şehir yaşamında iç ve dış olarak tanımlama yapacak olursak; iç alanlar içinde tiyatro, sinema, eğlence mekanları ve yeme-içme alanları bulunurken; dış mekanlarda ise şehre yakın spor tesisleri, park alanları ve sanat galerileri yer alır. Kırsal alanlara ise piknik ve park alanları, balık tutma aktiviteleri ve spor yapma bölgeleri örnek verilebilir [Özgüç, 1997].

Coğrafik değişimler rekreasyon için önem teşkil etmektedir. Dağlık bölgelerin şehre ve sanayi bölgelerine uzak olmasından dolayı sahip oldukları temiz hava, dağlarda oluşan doğal değişimler; donmuş bir göl, buz kayaçları, tropik yapıya sahip bir plaj gibi doğal yapılar da rekreasyon bakımından bireyler için ilgi çekici yapıya sahiptir [Özgüç, 2017].

Turizm, ekonomik gelişim için hayati bir öneme sahiptir. Aynı zamanda bireylerin kendilerini huzur içinde hissettikleri, dinlenebildikleri, gezebildikleri çok yönlü bir rekreasyon durumunu oluşturmaktadır. Turizm için hayati olan, kıyı

kesimlerinin sahip oldukları ekosistemler, biyo-çeşitlilik gibi doğal özellikler rekreasyon için birçok olanak sağlar. Buna güneşlenme, yüzme, dalma, doğa yürüyüşleri gibi aktiviteler örnek verilebilir[Beatley, 1994].

1.2. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkileri

Eski Yunanlılardan günümüze kadar, Batılı filozoflar ve araştırmacılar boş zaman kavramına farklı yaklaşımlar getirmişlerdir. Filozoflar bu kavramı varoluşsal öz olarak tanımlarken, antropologlar daha çok toplumsal ve kültürel açıdan bu kavramın işlevselliğini ön plana çıkarmışlardır. Biyologlar evrimin önemli bir bileşeni olarak görüp, bireylerin adaptasyonlarında çok önemli bir farkındalığa sahip olduğunu belirtirken, sosyologlar bu kavramı, toplumların, arkadaşlıkların, aile içindeki etkileşimin ve sosyal etkileşmelerin çok önemli bir olayı olarak ele almaktadırlar. Görüldüğü gibi bu kavramın tarihsel süreç boyunca farklı kavramlarla ele alındığı ve farklı, çok boyutlu anlamlar barındırdığı görülmektedir [Wong, 1994].

Boş zaman, genel olarak zorunlu harcadığımız zamandan arta kalan zaman dilimi olarak tarif edilir. Bu zaman dilimine, boş zaman aktiviteleri de denilebilir. Günümüz toplumunda bu zaman dilimi genel olarak işten artakalan zaman olarak da ifade edilebilir. Rekreasyon, gönüllü olarak insanların boş zamanlarında yaptıkları aktivitelerdir. Bu zaman dilimini insanlar hoş vakit geçirmek için kullanırlar. Ancak her yapılan boş zaman aktivitesi bir rekreasyonu ifade etmez, herhangi bir bireyin boş zamanında yaptığı; ek iş, ya da yorucu olan ve zorunlu yapması gereken işler, rekreasyon aktiviteleri içine girmez. Örnek olarak bireyin ev içi tadilat ile uğraşması, alışveriş yapması, zorunlu eğitim kursları gibi aktivitelere katılması verilebilir. Rekreasyonunun temel özelliği, bireylerin boş zamanlarında fiziksel ve ruhsal açıdan dinlenmelerini ve üzerlerindeki negatif enerjiyi minimum seviyeye indirmelerini sağlamasıdır.

Boş zaman ve rekreasyon kavramlarını aynı anlamda farklı durumlar için kullanmak mümkündür. Ayrıca boş zaman kavramının içerdiği her durum bir rekreasyon aktivitesini ifade etmez. Dahası bir aktivite bir birey için zorunlu olarak yaptığı bir iş-eylem iken, başkası için bir rekreasyon olabilmektedir. Bir yazar, bir dergiye ya da gazeteye bilgi vermek için belli bir karşılık alırken, başkası için bu

olay hobi yani boş zamanında, eğlenerek yaptığı bir aktivite olabilmektedir. Sonuç olarak yapılan her boş zaman aktivitesi bir rekreasyon faaliyeti değilken, her aktivite de her birey için rekreasyon kavramı oluşturmaz.

1.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon faaliyetleri genel olarak kapalı ve açık alan faaliyetleri olarak iki ayrı kategoride ele alınmaktadır. Aslında açık ve kapalı alan kavramları da, kentsel ve kırsal kavramları içinde gerçekleşen aktiviteleri ifade etmektedirler. Kentsel aktiviteler kapsamında ele alınabilecek; sinema, tiyatro, eğlence mekanları, yeme-içme gibi faaliyetler kapalı alan faaliyetleri olarak ifade edilirken, spor tesisleri, müzeler, sanat galerileri, piknik alanları ve bir çok faaliyetin yapılabildiği parklar açık alan faaliyetleri olarak gösterilmektedir. Diğer taraftan şehrin dışında veya şehre yakın kırsal alan faaliyetlerinde ise, park bölgelerindeki piknik alanları, spor faaliyetlerinin olduğu mekanlar, ve kısa veya uzun süreli tatil beldeleri kırsal alan faaliyetleri içine girmektedir [Özgüç, 1977, Özgüç, 2017].

Kentsel Rekreasyon

Bu rekreasyonlar genel olarak şehir içinde yer alan rekreasyon aktiviteleridir. Bu aktivitelerin yapıldığı mekanlar sinema, tiyatro, eğlence mekanları, hayvanat bahçeleri, sanat galerileri, spor tesisleri, müzeler, parklar vb. özelliklere sahip kapalı ve açık aktivitelerin gerçekleşebileceği, herkesin ortak kullandığı rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştiği mekanlardır. Bunun dışında, ev ve hobi olarak oluşturulan bahçeler de rekreasyon faaliyetlerine girer. Ancak bu aktiviteler daha çok kişisel faaliyetlerdir [Özgüç, 2017-Kaya, 2006]. Rekreasyon aktiviteleri insanların zorunlulukları dışında, sahip oldukları zamanı eğlenerek değerlendirmeyi ifade ettiğinden, şehirlerde bu zaman dilimini belli kısa süre içinde gerçekleştirebilecekleri belirli alanlar bulunur. İnsanlar bu tür aktiviteleri ekonomik bir gelir alanı haline gelen ve şehrin belirli alanlarında bulunan mekanlarda gerçekleştirerek üzerlerindeki fiziksel ve ruhsal yorgunluğu atmaya çalışırlar. Her ülkenin ekonomik düzeyi, sahip olduğu kültürel ve sosyolojik anlayış farklı olduğundan aktivite alanları da değişebilmektedir. Örneğin; ülkemizde kahvehane kültürü bir rekreasyon alanı olabilirken, Almanya ve İngiltere gibi Avrupa

ülkelerinde pub kültürü rekreasyon aktivitelerinin bir parçası olmaktadır [Özgüç, 2017]. Diğer taraftan, toplumların gelişmesi ve genişlemesi, teknolojik ilerlemeler bir çok ortak aktiviteyi de beraberinde getirmiştir. Sinema, tiyatro, eğlence mekanları, alış-veriş merkezleri, sanat galerileri gibi mekanlar bütün toplumlarda ortak aktiviteler haline dönüşmüştür. İnsanlar bu gibi kapalı alanlarda boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmeye çalışırlar. Ayrıca spor tesisleri, piknik alanaları ve parklar da insanların açık alanda rekreasyon faaliyetlerini yürütebildikleri alanlardır [Özgüç, 2017].

Kırsal Rekreasyon

Kent dışında veya şehre yakın alanlarda yapılan rekreasyon faaliyetleridir. Fiziksel tesisleri oldukça sınırlıdır. Kırsal alanlarda yapılabilen aktiviteler; çiftlikler, piknik alanları, hayvanat bahçeleri, barajlar, göller, kaplıcalar ve botanik bahçelerinde yapılan aktivitelerdir. Genel olarak doğal özelliğe sahiptirler. Herkesin kullanımına açık oldukları gibi, genel olarak hafta sonu ya da daha uzun tatil süreleri içinde kullanılırlar. Yıl boyunca kullanımları şehirsel mekanlara göre daha seyrektir ve doğa olaylarından etkilenme oranları daha yüksektir [Kaya, 2006].

Yoğun nüfuslu kentlerde, ekonomik refah seviyesi yüksek olan gelişmiş toplumlarda, bireyler şehir yaşantısının yoğunluğundan uzaklaşmak için, şehrin dışında, şehre yakın kırsal alanlarda inşa ettikleri rekreasyon alanlarına hafta sonu veya daha uzun süreli zaman dilimlerinde uğrarlar. Bu mekanlarda inşa ettikleri evlerin, deniz veya göl gibi alanlara yakın olması sebebiyle, balık tutmak/yüzmek gibi bir çok aktiviteyi gerçekleştiriler. Bu gibi rekreasyon aktiviteleri, büyük bir ekonomik sektör haline gelmiştir. İnsanlar rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirmek için bu alanlara belli bir meblağ karşılığında giderler. Gelişmiş ülkelerde gün geçtikçe gelişen bir sektör haline gelen bu alanlar, ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde de önemli bir sektör haline gelmektedir [Özgüç, 2017].

1.4. Rekreasyon Mesafe İlişkisi

Şehirleşmenin getirdiği yoğunluk ve yoğun iş saatleri, insanların boş zamanlarını çok değerli kılmıştır. Bu zaman aralıklarını en iyi şekilde

değerlendirmek isteyen kimi bireyler, bunun en iyi yolunu şehirden uzaklaşmakta bulmuşlardır. Özellikle hafta sonu, bayram tatilleri gibi kısa zaman dilimlerinde bunu kırsala giderek değerlendirmektedirler. Gidilecek yerin mesafesi, zamanın kısa olmasından dolayı çok önem teşkil etmektedir. Uzak mesafeler rekreasyon aktivitelerinin önemini çok olumsuz etkiliyebilmektedir. Alınacak yolun mesafesine göre, aktivitelere harcanan zamanın kısa olması, yolculuklardan kaynaklanan yorgunluğun kaybettireceği zaman diliminin de etkisiyle rekreasyon aktivitelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle eve dönüş süresince yoğun trafik nedeniyle oluşabilecek zaman kaybı ve yorgunluk, rekreasyondan alınan fiziksel ve ruhsal pozitifliği bozabilmektedir. İstanbul bunun en iyi örneği olarak gösterilebilir [Özgüç, 2017].

İKİNCİ BÖLÜM

2. ESKİŞEHİRLİLERİN REKREASYON ALIŞKANLIKLARI

Eskişehir, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinde yer alan, kendine has doğal özellikleri olan önemli bir merkezdir. Eskişehir sahip olduğu doğal yapısı, tarihi özellikleri ve kültürel yapısıyla rekreasyonel faaliyetlerin geliştiği şehirlerden biridir. Eskişehir sahip olduğu tarihi, mimari yapısı, yeşil parkları ve canlı şehir yaşamıyla, 2014 Dünya gezi rehberinde gezilip görülmesi gereken şehirlerarasında yer almştır.

Eskişehir'de ilk yerleşmenin başlamasına dair yapılan arkeolojik çalışmalar bölgede yerleşmenin başlamasına dair farklı görüşleri ortaya koymaktadır. Bu görüşlerden bazılarına göre bölgede ilk yerleşme M.Ö. 5500'lerde Demircihöyük bölgesinde meydana gelmişken bazı araştırmalara göre ise de M.Ö. 3500'lerde Porsuk Çayı'nın kuzeyindeki Şarhöyük bölgesinde meydana gelmiştir (SİVRİ, 2013). Bölgenin en eski yerleşim yeri ise Porsuk Çayı kenarında yer alan Doryleaum şehridir. Bu şehir Frigler'in MÖ 1200 yılında Anadolu'ya girmesiyle Frig şehri olarak kurulmuştur. Doryleaum, çeşitli saldırılarla birçok kez yıkılmasına rağmen tekrar inşa edilmiştir (SİVRİ, 2013).

Konumu itibariyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Eskişehir sırasıyla Hititler, Frigler, Lidyalılar, Persler, Romalılar ve Romanın ikiye bölünmesiyle Bizanslılara ve son olarak Selçuklulara ev sahipliği yapmıştır. Selçuklular ve Bizanslılar arasında meydana gelen Miryokefalon Savaşı'nda Bizanslılar yenilince bugünkü Eskişehir'in de içinde bulunduğu topraklar Selçuklulara geçmiştir. Daha sonra Osmanlı Devleti'nin bütün Anadolu'ya hâkim olmasıyla gelişimini sürdürmüştür. **[T.C Kültür ve Turizm Bakanliği Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019]**

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde yaşanan gerileme Anadolu'nun bütün topraklarına yayılmıştır. Bu fırsattan istifade eden işgalci devletler Anadolu topraklarına birçok koldan saldırılar gerçekleştirmişlerdir. Bu saldırıların en önemlilerinden bazıları

Eskişehir ve çevresinde meydana gelmiştir. İlk önemli savaş Yunanlı işgalcilere karşı yapılan Birinci İnönü Savaşıdır. Bu savaşın en önemli özelliği halkın bağımsızlığa olan inancını pekiştirmesidir. Eskişehir-Kütahya savaşlarında yıpranmaya başlayan ordunun daha fazla kayıp vermemesi ve tekrardan toparlanması için Ordu Sakarya'nın doğusuna çekilir ve daha sonra 2 Eylül 1922'de düşmanların şehirden püskürtülmesiyle, Eskişehir tekrar bağımsızlığına kavuşur [(Üsküdar, Çakır, & Temizkan, 2014)**]**

Cumhuriyetin ilk yıllarında ağırlıklı olarak tarımsal yapının egemen olduğu bölgede, zaman içinde gerçekleştirilen sanayi yatırımlarıyla ekonomik yapının değişmesi sağlanmıştır. Ekonomik yapının değişime uğraması bölgedeki nüfus miktarı üzerinde de etkili olmuştur.

Eskişehir, 19. yy ortalarından bu yana sürekli artan bir nüfusa sahiptir. Bu artışın en önemli nedenlerinden birisi Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde girdiği savaşlardan yenik çıkmasıyla (Balkan Savaşları ve 93 Harbi) ülkeye gelen göçmenlerin yerleştirilmesi olmuştur. Sonraki yıllarda ise Yunanistan'dan mübadeleyle gelenlerle nüfus artmıştır. Bu göçler, Eskişehir'e olduğu gibi Anadolu'nun birçok yerleşim yerine olmuştur. Diğer önemli sebeplerden birisi de Cumhuriyet sürecinden beri gelişen sanayi ile birlikte, insanların buraya göç etmeleridir [Güneş&Yakut, 2007]. Eskişehir ilinin bugünkü nüfus miktarı 871.187'dir (Tablo 1). Nüfusun önemli bir kısmı şehir merkezinde yaşamaktadır. Nüfusun büyük bölümünü gençler oluşturmaktadır. Bu durum, ağırlıklı olarak Anadolu Üniversitesi ve Osman Gazi Üniversitesi gibi iki büyük üniversitenin bu şehirde olmasıyla ilgilidir[T.C Eskişehir Valiliği, 2014].

Tablo 1. Yıllara Göre Eskişehir Nüfusu

Yıllar	1990	2000	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Nüfus	641.301	706.009	742.739	764.584	789.750	812.320	844.842	871.187

Kaynak: TÜİK, 2018.

Eskişehir, Türkiye'nin en yüksek eğitim seviyesine sahip şehirlerinin başında gelmektedir. Nüfusun okuma-yazma oranı %99 dur ve bu oran Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Eskişehir'de iki adet devlet üniversitesi bulunmaktadır. Eskişehir'deki öğrenci sayısı, Türkiye'deki birçok kent nüfusundan fazladır. Ayrıca Eskişehir'de Cumhuriyetin kuruluşundan beri gerçekleştirilen sanayi ve ticaret alanındaki yatırımlarla nüfus artmaya devam etmiştir. Şehir, Türkiye'nin yaşam standartları açısından da en yaşanılabilir

kentlerinden biridir. Eskişehir'de şehirleşme oranı %88, kişi başı gayrisafi yurt içi hasıla, 28,824 TL (Türkiye ortalaması; 26,489TL) dir [TÜİK, 2017].

Eskişehir, gün geçtikçe Anadolu'nun bir sanat ve kültür şehri olarak ön plana çıkmaktadır. 2013'te Türk Dünyası Kültür Başkenti seçilmiştir. Birçok yerli ve yabancı turist için gezilecek önemli bir tarihi şehir haline gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 verilerine göre şehri toplamda ziyaret eden turist sayısı 500,000 civarındadır ve bunların yaklaşık 60,000'i yabancılardan oluşmaktadır (TÜİK, 2014). Ayrıca Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansının (BEBKA) 2017 raporuna göre Eskişehir'deki kayıtlı turistik tesislere gelen ziyaretçi sayısı 259.628'dir. Bunların 19.422'sini yabancılar, 240.206'sını ise yerli ziyaretçiler oluşturmaktadır [BEBKA, 2017].

2.1. Eskişehir Halkının Yeme-İçme Alışkanlıkları

Eski çağlardan günümüze Eskişehir Anadolu'nun buğday ambarı özelliğini taşımaktadır. Bu şehirde unlu mamüller yemek sofralarından hiç eksik olmamıştır. Buğday dışında haşhaş da neredeyse bütün yöre yemeklerinde kullanmaktadır. Haşhaşlı bükme ve haşhaşlı cevizli ekmek şehir halkının en çok tükettikleri yiyeceklerin başında gelmektedir. Eskişehir mutfağı geleneksel Anadolu kültürünün izlerini taşımakla birlikte, Kırım, Kafkas ve Balkanlardan gelen göçmenlerle oldukça zenginleşmiştir. bir mutfağa sahip olmuştur. Et yemeklerinden, hamur işine, haşhaşlı yemeklerden farklı çorbalara ve çok çeşitli yöresel tatlı türüne sahip olan Eskişehir mutfağının en ünlü yemeklerini pırasalı Arnavut böreği, kıvurma böreği, kalakay, dızmana, kelem sarma, kökrek dolma, ciğer sarma, göceli tarhana çorbası, düğü köfte çorbası, gözleme oluşturmaktadır.

Eskişehir'in en çok bilinen ve tüketilen yiyeceği *çibörek* tir. Kırım ve Tatar göçmenleriyle Eskişehirlilerin mutfağına giren çibörek, Kıpçak lehçesinde "lezzetli börek" anlamına gelmektedir [Eskişehir Kültür ve Turizm Rehberi, 2018]. Soğan, kıyma ve baharat karışımının bir hamur içine yerleştirilmesiyle oluşturulan börek kızgın yağda kızartılarak servis edilir.

Foto 1. Çibörek

Çibörek dışında bölgede en yaygın olarak tüketilen börekler Tatar kültürünün ürünü olan *Göbete*(*Kobete) ve Tabak* börekleridir.

Eskişehir'in yöresel yemeklerinden bir diğeri Orta Asya kökenli olan *Balaban Köfte* dir. Kare şeklinde kesilerek kemik suyuna batırılan pidelerin üzerine yoğurt, tereyağı ve sos gezdirildikten sonra ızgarada pişen köftelerin de eklenmesiyle hazırlanır.

Foto 2. Balaban Köfte

Bölgenin geleneksel yemeklerinden biri de *Kuzu Sorpa* dır. Kuzunun kol, bel ve but kısımlarından yapılan bu yemeğin özelliği etin iri parçalar halinde hazırlanıp servis edilmesidir.

Eskişehir mutfağında çorbalar da önemlidir. *Bamya Çorbası* geleneksel olarak düğünlerde ve özel günlerde en çok tüketilen çorbadır. Bu çorba daha çok yemek sonunda sindirimi kolaylaştırması için tüketilir. *Toyga Çorbası* da Eskişehirlilerin sıklıkla tükettikleri bir diğer çorbadır. Yapımında et suyu, pirinç, un, yumurta ve yoğurt gibi malzemeler kullanılır.

Eskişehirlilerin geleneksel olarak tükettikleri yiyecekler arasında *simit* ayrı bir yere sahiptir. Kendine has gevrekliği ve yapımında kullanılan bolca susamı ile dikkat çekmektedir.

Eskişehirlilerin geleneksel yiyecekleri arasında *tatlılar* da yer almaktadır. Bölgenin en ünlü tatlısını *Met Helvası*'dır. Adını met yani çubuk ve aşık kemiğiyle oynanan bir oyundan alan helva, şeker, un, limon, yağ ve su kullanılarak yapılır ve çubuk şekli verilerek satışa sunulur (Foto 3).

Foto 3. Met Helvası

Bölgenin diğer geleneksel tatlısını ise eskiden söz kesildiğinde kahvehanelerde dağıtılan ve günümüzde de şehir halkı tarafından çokça tüketilen *Halkalı Şeker'*dir.. Bölgenin en eski tatlılarından bir diğeri ise *Sivrihisar Baklavası'*dır[Eskişehir Kültür ve Turizm Rehberi, 2018].

Eskişehir'in en önemli yöresel içeceğini dendiğinde ise akla ilk gelen *bozadır*. Özellikle kış aylarında tercih edilen bir içecektir.

Foto 4. Boza

Sarı mısırın suyla kaynatılıp mayalandırılması ve şekerle karıştırılmasıyla yapılan boza, birkaç gün bekletildikten sonra tüketime hazır hale gelmektedir.

2.2. Mesire Yerlerine Gitme

Eskişehirliler yoğun iş hayatı ve şehrin stresinden uzaklaşmak için hafta sonları ve tatil günlerinde mesire alanlarına yoğun ilgi gösterirler.

Foto 5. Karapınar Mesire Alanı

Özellikle yaz aylarının bunaltıcı sıcaklığından kurtulmak, yoğun çalışma temposu ve şehrin kalabalığından uzaklaşmak için mesire alanlarına gitmek oldukça yaygın bir rekreasyonel faaliyettir. Şehrin yakın çevresinde yer alan Karapınar, Regülatör Park, Bademlik, Hasırca, Kalburca, Karataş, Sakaryabaşı gibi mesire alanları en çok ziyaret edilen yerlerdir. Tüm aile bireylerinin katıldığı ziyaretler ağırlıklı olarak haftasonları gerçekleştirilir. Gün boyu yapılan doğa yürüyüşleri, sohbetler ve hazırlanan yiyeceklerin pişirilmesi gibi çeşitli aktivitelerle hoşça vakit geçirilir. Ayrıca çocuklar için oyun olanakları sunan bu mekânlar, aynı zamanda diğer ailelerle sosyal bağların gelişmesine de katkı sağlamaktadırlar.

2.3. Hamam ve Kaplıcalara Gitme

Diğer Anadolu şehirlerinde olduğu gibi Eskişehir de hamam ve kaplıcalara gitmek oldukça yaygın rekreasyonel faaliyetler arasındadır. Eskiden bir ihtiyaç olarak gidilen *hamam*lar, günümüzde eğlenmek, bir araya gelmek ve hoşça vakit geçirmek amacıyla rekreasyonel bir faaliyet olarak sürdürülmektedir. Geleneksel alışkanlıklardan biri olan hamama gitme, Anadolu'nun diğer şehirlerinde olduğu gibi Eskişehir'de de sürdürülmektedir. Bu kültürel özelliğin devam ettirilmesi sayesinde Eskişehir'de halen çok sayıda hamam faaliyet göstermektedir (Tablo 3).

Tablo 2. Eskişehir'de Faaliyet Gösteren Hamamlar

Özelliği		Konumu
1	Bahçeli Şengül Hamamı	Merkez
2	Ferah Hamamı	Merkez
3	Ünsal Hamamı	Merkez
4	Keçeciler Hamamı	Merkez
5	Yeni Alçık Hamamı	Merkez
6	Kent Hamamı	Merkez

Kaynak: Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019

Bölgede faaliyet gösreten hamamların en ünlüsü ve rağbet göreni *Yarıkçı Hamamı'*dır. Eskişehir merkezine yakın Yarıkçı köyü'nde yer alan hamam Selçuklu döneminde inşa edilmiştir. Çeşitli dönemlerde elden geçirilen yapı günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. Yeşillikler içinde, sessiz ve sakin bir dinlenme alanı sunan hamam aynı zamanda doğal su kaynağının üzerinde inşa edilmiştir. Hamamın 35˚C sıcaklığındaki kükürtlü sularının romatizma, yara ve çeşitli hastalıklara iyi gelmesi ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir.

Eskişehirlilerin en çok ziyaret ettikleri hamam ise Eskişehir merkezde 2015 yılında faaliyete başlayan *Kent Hamamı*dır. Şehir merkezindeki konumu nedeniyle şehir halkı tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Hamam yetkilikleriyle yapılan görüşmelerde, ziyaretçilerin çoğunu kadınların oluşturduğu, hamanın haftasonu tüm günlerde kadınlara, belirli günlerde ise erkeklere hizmet verdiği bilgisine ulaşılmıştır.

Foto 6. Kent Hamamı

Eskişehir hamamlarının yanısıra *kaplıca*larıyla da ünlü şehirlerden biridir. Yeraltı suları açısından oldukça zengin olan Eskişehir'de termal sulardan tarih boyunca yararlanılmıştır. Tarih boyunca şifalı Frigya olarak anılan bölge, Roma ve Bizans dönemlerinde de bir kaplıca merkezi olarak gelişimini sürdürmüştür[Eskişehir Kültür ve Turizm Rehberi, 2018].

Günümüzde Eskişehir yüksek debili sıcak su kaynaklarıyla önemli bir kaplıca merkezi olmayı sürdürmektedir. Eskişehir geneline yayılmış olan kaynakların yoğunlaştığı yerler Porsuk Nehri ve kollarını içine alan bölgedir.

Bölgenin en çok ziyaret edilen kaplıcası *Günyüzü Çardak Kaplıcası*dır. Eskişehir'in yanı sıra Türkiye'nin de en önemli kaynak sularından (PH değeri 7.5, sıcaklığı 36 C ve bikarbonat, sodyum, bromür gibi zengin içeriğiyle) biridir. Bölgede yer alan *Sakarılıca* ve *Hasırca* termal kaynak suları da Günyüzü Çardak Kaplıcası'nın suyuna benzer özellikleriyle Türkiye'nin üçüncü derece önem ve öncelik taşıyan kaynak suları arasında yer almaktadırlar. Eskişehir'deki en önemli kaplıca bölgelerin ise Bakanlar Kurulunun 21731 kararıyla 17.10.1993 tarihinde Termal Turizm Merkezi ilan edilen Kızılinler ve Sakarılıca bölgeleri oluşturmaktadırlar**[http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061208-8.htm].**

Tablo 3. Eskişehir'deki Termal Kaplıcalar

Kaplıca Adı		İlçe	Sıcaklık
1	Eskişehir Kaplıcası	Merkez	İl merkezinde, Porsuk Çayı'nın güney kıyısında, geniş bir alandaki 5 kaynaktan oluşmaktadır. Sıcaklığı 38-45 ˚C arasında değişmektedir. 30 lt/sn miktarında çıkan su, Merkezde Odunpazarı semtinde verilen kullanma suyuna katılmaktadır. Eskişehir merkez kaplıcaları, tıbbi amaçlı olduğu kadar mevcut konaklama imkanları ile turizm amaçlı da kullanılmaktadır. Böbrek taşları, safra kesesi, gut ve cilt hastalık-larına iyi gelmektedir. Bu Hamamlardan bazılarının adları Has Otel Termal, Yeni Hamam, Erkekler Hamamı, Bahçeli Hamam v.b.dir.
2	Hasırca Kaplıcası (Merkez)	Merkez	Türkiye'nin 3. derece önemli ve öncelikli kaplıcaları arasında yer al-maktadır. İl merkezinde 30 km. Kızılinler köyüne 15 km. uzaklıkta çiftlik içerisinde bulunan yuvarlak bir havuzun içinden kaynağını almaktadır. Bikarbonat, sülfat, kalsiyum, magnezyum, sodyum ve bromür içeren kaplıca suyunun debisi 4 lt/sn., sıcaklığı 32˚ C dir ve oligometalik bir maden bulunur. Romatizmal hastalıklara, dolaşım ve kalp hastalıklarına, sinir sisteminin uyarılmasına ve metobalizma bozukluklarına iyi

			gelmektedir.
3	Kızılinler Kaplıcası	Merkez	Eskişehir'e 13 km. uzaklıkta Merkez, Kızılinler köyündedir. Kimyasal ve fiziko-kimyasal analizi yapılan su bikarbonat, kalsiyum, magnezyum, sodyum ve bromür içermektedir. Debisi 0.4 lt/sn olan suyun sıcaklığı 38˚ olup, mide, böbrek, bağırsak, romatizma, kadın hastalıkları ve cilt hastalıkları tedavisinde yararlıdır.
4	Aşağı Ve Yukarı Ilıca	Merkez	İl merkezinin 30 km güneyinde, Kalabak deresine karışan Ilıca suyu kenarındadır. Kaynaklar basit duvarlar içindedir. Suları sıcak, doğal lezzette ve hafif kükürtlüdür. Genellikle ağrılı hastalıklarıntedavisi için kullanılır.
5	Sakarıılıca Kaplıcası	Merkez	İl merkezinin 32 km kuzeyinde Sakarya vadisinde bir sel yatağından kaynaklanmaktadır. Sıcaklığı 43-48 ˚C arasında değişen ve debisi 3 lt /sn olan kaplıca suyu, yörede bulunan hamamlara tümüyle örtülü bir kaptaj kuyusundan üstü kapalı bir kanalla gelmektedir. Suyun analizi yapılmıştır. Akan suyun sıcaklığı 53 ˚ C'dir. Nevrit, nevralji, kronik romatizmel hastalıklar, kırık-çıkık sekelleri, kadın hastalıkları, lumbago, diabet, şişmanlık ve böbrek hastalıklarına iyi gelmektedir.

Kaynak: (Eskişehir B. B., 2019)

Bunlardan *Sakarıılıca Kaplıcaları,* Eskişehir-Muttalip yolu üzerinde(merkeze 32 km uzaklıkta) dağların arasındaki bir vadi içinde bulunmaktadır. 1993 yılında Termal Turizm Merkezi ilan edilen bölgenin sınırları daha sonra genişletilmiştir. Su sıcaklığının 43-48˚C arasında değiştiği kaplıcada su, tesisteki hamamlara tamamen örtülü bir kaptaj kuyusundan kapalı bir kanal yoluyla gelmektedir. Bikarbonat, magnezyum ve hipertermal bileşenleri ile kaplıca suyu diyabet, romatizma, mide, kırık-çıkık, sindirim ve kadın hastalıklarına iyi gelmektedir.

Buraya gelen ziyaretçiler sadece kaplıcanın sıcak suyundan yararlanmakla kalmazlar. Aynı zamanda doğanın güzelliğini hissetme, piknik yapma ve yürüyüş gibi etkinliklere katılma fırsatı da bulabilmektedirler. Orman içinde yer alan turistik tesisin otel şeklinde hizmet veren konaklama tesislerinin yanında çadır alanları da bulunmaktadır.12 ay hizmet veren tesisteki Sakarılıca Termal Otel'de toplam 25 oda 50 yatak bulunmaktadır. Otel içinde kür havuzu, fiziko-terapi merkezi, aile banyoları ve açık olimpik yüzme havuzu mevcuttur.

Foto 7. Sakarılıca Kaplıcaları

Bölgenin diğer önemli kaplıca merkezini 2006'da Bakanlar Kurulu Kararıyla Termal Turizm Bölgesi olarak ilan edilen *Kızılinler Kaplıcası* oluşturmaktadır. Eskişehir merkeze 13 km uzaklıktaki Kızılinler Köyü'ünde yer alan kaplıcanın, bikarbonat, sodyum, magnezyum, bromür ve karbonat içerikli suyunun, romatizma, bağırsak ve böbrek hastalıklarına hastalıklara iyi geldiği bilinmektedir. ((Resmigazete, 2006)

Burayı ziyaret edenler kaplıcanın suyundan yararlanma yanında köy hayatını yakından görme ve keşfetme olanaklarına da sahip olabilmektedirler. Şehir halkının eskiden beri rağbet gösterdiği bu kaplıca 2016 yılından beri işletme problemleri yüzünden kapalı durumdadır.

Foto 8. Kızılinler Kaplıcası

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ŞEHİRSEL REKREASYON ALANLARI

Eskişehir'deki rekreasyon alanlarını kapalı, açık ve şehrin yakın çevresindeki alanlar şeklinde ele almak mümkündür.

3.1. Kapalı Alanlarda Rekreasyon Faaliyetleri

3.1.1. Tarihsel Mekânlar

Eskişehir, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinde yer alan, kendine has doğal özellikleri olan önemli bir merkezdir. Sahip olduğu doğal yapısı, tarihi önemi ve kültürel geçmişiyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Eskişehir tarihin her döneminde önemli üretim merkezi olmuştur. Bölge sırasıyla Hititler, Frigler, Lidyalılar, Persler, Romalılar, Bizanslılara ve son olarak Türklere ev sahipliği yapmıştır. Selçuklulardan sonra Beylikler dönemi ve Osmanlı Döneminde de önemli bir yerleşim merkezi olmayı sürdürmüştür. Köklü tarihi geçmişi sayesinde Eskişehir farklı medeniyetlerden izler taşıyan tarihi bir dokuya sahip olmuştur. Bu tarihi miras, günümüzde şehirde gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetler içinde değerlendirilmektedir. Rekreasyonel faaliyetler için değerlendirilen tarihi değerler arasında eski çarşılar, dini yapılar, eski konutlar vb. yer almaktadır. Şehrin rekreasyonel amaçla değerlendirilen tarihi değerleri arasında şehrin eskiden ticari faaliyetlerinin gerçekleştirildiği Odunpazarı evleri ve tarihi camiler yer almaktadır.

3.1.1.1. Odunpazarı Evleri.

Eskişehir'in odunpazarı semtinde yer alan Odunpazarı Evleri şehrin rekreasyonel faaliyetlerinin en yoğun olarak gerçekleştirildiği yerdir. Bölgede, ilk yerleşme12.yy. da

Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan tarafından gerçekleştirilmiştir. I. Kılıç Arslan Dorylaion'u fethetmeden önce odunpazarı bölgesine yerleşmişti. Böylece Odunpazarı Eskişehir'in ilk Türk yerleşim alanı olmuştur. Odunpazarında Osmanlı mimarisi özelliklerini taşıyan ilk tarihi yapı ise 13. yy'da inşa edilen Alaeddin Camii'dir. 14.yy'dan itibaren bu bölgeye Sultanönü adı verilmiştir. Sultanönü olarak anılan bu bölgede oluşan Selçuklu ve Osmanlı mimarisi günümüze kadar ulaşmıştır. Odunpazarı adı, Yediler Parkı'na yakın alanda yapılan yakacak odun alışverişinden dolayı semte verilmiştir.

Odunpazarı evleri Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarında, yüksek gelirlere sahip ailelerin inşa ettirdikleri konutlardır. Osmanlı dönemi kent mimarisinin özelliklerini taşıyan bu evlerin alt katlarında mutfak ve depo bulunurken, üst katlarda diğer yaşam alanları ve aile bireyleri için tasarlanmış bölümler bulunuyordu.

Odunpazarı evlerinin yanı sıra, kendi dönemine özgü yapısıyla Kurşunlu Camii ve Külliyesi de bu bölgede yer almaktadır. Ayrıca bölge içinde yer alan Atlıhan ve Eskişehir Sanatları Çarşıları da geleneksel el sanatları örneklerinin sunulduğu dükkânlarıyla dikkat çekmektedir. Lületaşı Müzesi de bu bölge içinde yer almaktadır. Odunpazarı evleri yapılan restorasyonlar sonucunda, çok önemli bir turizm merkezi haline gelmiştir. Odunpazarının kendine özgü yapılarının yanına, genişletilmiş restorasyonlar sonucunda, yapılara zarar vermeden, alışveriş alanları, çay-kahve bahçeleri, butik oteller, müzeler ve restoranlar gibi yapılar eklenmiştir[Okumuş,2013].

Foto 9. Odunpazarı Evleri

Odunpazarı Evleri rekreasyon turizmi açısından Eskişehir ilinin çok önemli mekanlarından birisidir. Şehre gelen turistlerin öncelikli ziyaret ettikleri yerlerin başında

gelmektedir. İçinde barındırdığı mimari ve etrafındaki canlı yaşam olanakları ile sürekli bir uğrak yeri halindedir. Odunpazarı evleri ve yakın çevresindeki tarihi mekanlar, Eskişehir'in en fazla ziyaret edilen rekreasyon mekanlarındandır. Odunpazarı evleri bölgesi ziyaretçilerine farklı yöresel yemekleri tatma olanağı sunan mekânları ile hizmet vermektedir. Bölgede ayrıca çok sayıda hediyelik eşya satan dükkânlar da bulunmaktadır. Ayrıca bu alanda yer alan Atlıhan ve Eskişehir Sanatları Çarşıları, Lületaşı Müzesi ve Kurşunlu Cami de çok önemli rekreasyon alanlarıdır.

3.1.1.2. Dini Mekanlar.

Günümüz insanı kutsal mekânları ziyaret etmeyi kendilerinde bir ihtiyaç olarak görmektedir. İnançlı kişiler, inançları çerçevesinde kutsal olduklarına inandıkları mekanları ziyaret ederek bir ruhsal rahatlama hissederler. Özellikle bu kutsal mabetlerde inançları çerçevesinde bir af dileme işlemi-görevi yerine getirerek birçok olumsuzluktan kurtulup, ilahi bir güç tarafından kutsanmayı dilerler. Bu bahsettiğimiz anlam çerçevesinde, kutsal mekânlar inananların dikkatini cezbetmekte, bireyler buralara ulaşmak ve görevlerini yerine getirmek (hac gibi kutsal ziyaret alanları) için tatil zamanlarını bu şekilde değerlendirebilmektedirler. Her yıl milyonlarca insan farklı ülkelerden kutsal mekânları ziyaret etmektedir. Kısaca dini mekânlar günümüzde en fazla ziyaret edilen uğrak yerleri olmuşlardır. İnsanlar, sadece kendi inançları çerçevesinde değil, başka inançların mekânlarını da ziyaret ederek, nasıl bir inanç yapısına sahip olduğunu keşfetmeye, anlamaya çalışmaktadırlar.

Eskişehir tarihi ve coğrafyası bakımından birçok topluma ve inanışa ev sahipliği yapmıştır. Ancak en fazla Osmanlı İmparatorluğu döneminden günümüze kadar gelen ve tamamen İslami inanışı yansıtan dini mekânlar ile doludur. Eskişehirlilerin ve yabancı ziyaretçilerinde uğrak yerlerinden olan ve önemli değerlere sahip olan birçok cami bulunmaktadır. Bunların en önemlileri Odunpazarı Evleri bölgesinde bulunan Kurşunlu Külliyesi, Odunpazarı Camisi, Alaaddin Camisi, Hasan Polatkan Bulvarı'ndaki Sami Ramazanoğlu Camisi ve Şehir merkezinde bulunan Reşadiye Camisi'dir.

Eskişehir'in tarihi camileri sahip oldukları mimari ve işlevsellik bakımından kent halkının birçok dini ihtiyaçlarının yanında sosyal ihtiyacını da karşılamakta, özellikle cuma günlerinde, özel dini günlerde (Kandil günü vb.), dini bayramlarda ve Ramazan ayı boyunca yoğun olarak ilgi görmektedirler. Birçok caminin sahip olduğu geniş dış ve iç alan daha çok kişinin bir araya gelmesine vesile olmaktadır. Eskişehirlilerin için bir sosyalleşme alanı işlevini de görmektedirler. Ayrıca sahip oldukları mimari ile kendi tarihi dönem mimarilerini

de yansıtmakta, böylece birçok yerli ve yabancı ziyaretçi içinde uğrak yeri olmaktadırlar. Eskişehir ilinde bulunan cami ve türbeler genel olarak Tablo 3 te belirtilmişlerdir

Tablo 4. Eskişehir'deki Tarihi Cami ve Türbeler

	Cami-Türbe Adı	Konumu
1	**Kurşunlu Külliyesi**	Odunpazarı
2	**Odunpazarı Camisi**	Odunpazarı
3	**Alaeddin Camisi**	Odunpazarı
4	**Sami Ramazanoğlu Camisi**	Hasan Polatkan Bulvarı
5	**Reşadiye Camisi**	Merkez
6	**Akoğlan Camii**	Odunpazarı
7	**İshak Fatih Camii**	Odunpazarı

Kaynak: T.C Kültür ve Turizm Bakanliği Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019.

Kurşunlu Cami

Tarihi Odunpazarı Evleri mahallesinde yer alan Kurşulu Cami her gün çok fazla yerli ve yabancı turistin uğrak yeri olmuştur. Kurşunlu Külliyesi sahip olduğu güzel bahçesi ve çeşitli etkinlikleri ile Eskişehirlilerin boş zamanlarını geçirebilecekleri çok önemli ve değerli bir mekândır. Kurşunlu Külliyesi 1517-1525 yılları arasında Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmış, 16. Yüzyıl dönemine ait Osmanlı mimarisine sahip olan Kurşunlu Külliyesi, şadırvan, zaviye, talimhane, imaret, türbe, harem ve kervansaraydan oluşmaktadır.

Foto 10. Kurşunlu Cami ve Külliyesi

Reşadiye Camisi

Şehir merkezinde çarşının hemen yanı başında bulunan önemli uğrak dini mekânlardan biri olan Reşadiye Camisi yer almaktadır. Reşadiye Camisi, 1916 yılında Sultan Reşad tarafından yaptırılmıştır. Daha sonra yıkılıp tekrardan yaptırılmıştır (1969-1978). Eskişehir'in en büyük camilerinden biridir. Reşadiye Camisi kubbeleri ve minareleriyle tamamen Osmanlı mimarisine sahiptir. Reşadiye Camisinin sahip olduğu ağaçlı bahçesi ve içinde yer alan çayhanesiyle ziyaretçilerine boş zamanlarını değerlendirebilecekleri olanaklar sağlamaktadır. Merkezi bir yerde olmasından dolayı çok fazla ziyaret edilir. Eskişehirlilerin birçok dini görevini yerine getirebilecek genişlikte olan değerli bir inanç mekânıdır. Özellikle ilkbahar ve yaz mevsimi mevsiminde açık havalarda bu caminin bahçesi bütün gün dolu olmaktadır. Buradaki cami halkı ibadet başlamadan önce ve ibadet sonrası bahçede ve parkta oturup sohbet eder, zamanlarını değerlendirirler. Burada küçük oturaklar ve ağaç gölgeleri çok fazla rağbet görmektedir. Özellikle Ramazan aylarında neredeyse 24 saat bu mekân dolu olmaktadır.

Foto 11. Reşadiye Camisi

3.1.2. Yeme – İçme Olanakları

Eskişehir yeme-içme konusunda oldukça zengindir. Eskişehirliler dışardan gelen ziyaretçilere karşı oldukça misafirperverdirler. Eskişehir'de yemek geçmişten gelen bir kültürdür. Eskişehirliler yemek yemeyi çok seven ve günün her saatinde yemekle iç içe olan bir halktır. Kahvaltı için hazırlanan hamur yemekleri ve çorba, günün kalan kısımlarında etli ve yöresel yemekler kolaylıkla günün her saatinde bulunmaktadır.

Eskişehir'e gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler hem Anadolu hem de Balkan kültürüne ait yöresel yemekleri bulabilmektedirler. Eskişehir'in yeme içme olanakları sunan mekânlarını lüks restoranlar, lokantalar ve büfeler olarak gruplandırmak mümkündür. Bunlardan *lüks restoranlar* şehir geneline yayılmakla birlikte genellikle şehrin en önemli merkezlerinden olan İki Eylül Caddesi, Doktorlar Caddesi, Kızılcıklı Mahmut Pehlivan Caddesinin bulunduğu alanlar üzerinde faaliyet göstermektedir. Bu caddeler üzerinde bulunan mekânlar şehir halkının yanı sıra şehri ziyarete gelen ziyaretçiler tarafından da tercih edilmektedir. En fazla rağbet gören ve Eskişehir'le özdeşleşmiş olan Çibörek, Balaban Kebap ve Met Helvası'dır. Eskişehir'de faaliyet gösteren restoranlar Ek 1 de belirtilmiştir.

Lokantalar ise sınırlı menüleri ve restoranlara göre daha uygun fiyatlarıyla dikkat çekmektedirler. Ek 1' de ki tabloda en önemli lokantalar görülmektedir. Daha çok Eskişehir'e özgü balaban kebap gibi yemekleriyle hizmet veren bu işletmelerin müşteri profilini orta gelir seviyesine sahip şehir halkı ve ziyaretçiler oluşturmaktadır. Bunlar da şehir geneline yayılmış olmakla birlikte daha çok esnaf kesiminin yoğun olduğu mahallelerde yer almaktadırlar.

Foto 12. Esnaf Lokantası

Eskişehir'de yeme içme olanağı sunan mekânlar arasında *Kafeler* de bulunmaktadır. Kafeler, şehir geneline yayılmakla birlikte daha çok Porsuk Çayı çevresi ve üniversiteler yakınında yoğunlaşmaktadır. Daha çok çay, kahve ve her tür içecek yanında hamburger, tost gibi yiyecekler sunarak hizmet vermektedirler. Ziyaretçilerinin büyük çoğunluğunu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.

Foto 13. Porsuk Çayı Etrafındaki Kafeler

Pastane ve Tatlıcılar; Eskişehir'de tatlı kültürü çok yaygındır. Eskişehirliler yoğun iş günü sonrası aileleriyle ya da arkadaşlarıyla akşam yemekleri sonrası günün yorgunluğunu atmak için dışarı çıktıklarında mutlaka bir tatlıcıya ya da pastaneye uğrarlar. Eskişehir'in hemen hemen her yerinde tatlı ya da pasta dükkanına rastlamak mümkündür. Özellikle en meşhur tatlı olan ve Eskişehir'e özgü olan Met Helvası en çok ilgi gören tatlıdır.

Foto 14. Eskişehir Met Helvası

Eşkişehir Büyülkşehir Belediyesinden alınan yeme-içme mekanları lisetesindeki verilere göre şehir merkezinde kayıtlı 234 adet lokanta ve restorant, 166 adet pastane, 83 adet tatlıcı 239 adet kafe, 25 adet bar, 89 adet büfe bulunmaktadır.

3.1.3. Müzeler

Müzeler, sanatsal faaliyetlerden tutun da birçok önemli tarihi derinliklere kadar kendi içinde bir birikim barındıran, insanların kültürel olarak verimli zaman geçirmelerinini sağlayan kapalı rekreasyon faaliyet alanlarıdır. Müzeler içlerinde barındırdıkları geniş, uzun soluklu birikimle tarihe ışık tutabilmektedir. Bunun dışında son yüzyıllardaki gelişmeleri de içinde barındıran müzeler, bulunduğu bölgenin kendi iç dinamikleri ile ilgili birçok önemli kaynağı da barındırarak simgeleyebilmektedir. Eskişehir, hem antik dönemlere yaptığı ev sahiplikleriyle yapısında barındırdığı uygarlıklardan kalan eserlerin sergilendiği, hem de yakın tarihte geçen değişimleri içinde barındıran ve geçmişe ışık tutan birçok müzeye ev sahipliği yapmaktadır (Tablo 5). Bu müzelerin önemli olanlarından bazıları şöyledir;

Tablo 5. Eskişehir ve Çevresinde Bulunan Müzeler

Müze Adı	Konumu
Arkeoloji Müzesi	Merkez
Lületaşı Müzesi	Merkez
Cam Sanatları Müzesi	Merkez
Havacılık Müzesi	Merkez
Karikatür Müzesi	Merkez
Balmumu Heykelleri Müzesi	Merkez
Kent Belleği Müzesi	Merkez
Cumhuriyet Tarihi Müzesi	Merkez
Esogü Zooloji Müzesi	Merkez
Demiryolları Müzesi	Merkez
Atlıhan Elsanatları Çarşısı	Merkez

Arkeoloji Müzesi.

Eskişehir'deki kazılar ve yüzey araştırmaları sonucu ortaya çıkan ve Eskişehir'in antik çağlardan beri gelen tarihine ışık tutan eserleri içinde barındıran bir özelliğe sahiptir. Arkeoloji müzesinde Dorylaion eserleri yoğun olarak bulunmaktadır. Diğer önemli eserler ise şöyledir; Pessinus, Keçiçayır, Han Yeraltı Şehri, Demircihöyük, Küllüoba, Karacahisar, Çavlum Köyü Eski Hitit Nekropolü. Buradaki eserler kronolojik olarak sergilenmektedir. Ayrıca müzede farklı dönemlere ve toplumlara ait olan ve Neolitik dönemden başlayıp Osmanlı dönemine kadar gelen süreçte bu bölgede olan binlerce farklı eser sergilenmektedir [Evren, 2012].

Foto 15.Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi

Lületaşı Müzesi

Mineralojide geçen ismiyle, serpiyolite, olarak isimlendirilen lületaşı, görünüşü itibariyle beyaz, sarımtırak, kırmızımsı veya gri renklerinde olup görünümü mat biçiminde olan bir madendir. Yapısı gözeneklidir, yapışkanımsı bir özelliği vardır. Toprağın içinde irili-ufaklı yumrular şeklinde bulunur. Lületaşı, Eskişehir'de ortaya çıktığından Eskişehir Taşı olarak da

adlandırılır [Gümüşsoy, 2013]. Lületaşı müzesi, Eskişehirliler ve dışardan gelen ziyaretçiler için çok önemli bir rekreasyon yeridir. Burada estetik ve teknik açıdan, çok önemli ustaların elinden geçmiş birçok eser sergilenmektedir.

Foto 16. Eskişehir Lületaşı Müzesi

Cam Sanatları Müzesi

Çağdaş Cam Sanatları Müzesi olarak bilinen ve 2007'de kurulan müze, 58 yerli, 10 yabancı sanatçının eserlerini sergilemektedir. Çok farklı cam tekniklerinin uygulanıp, farklı estetik ve güzellikteki, şeffaf camların önemli ustaların elinden geçerek meydana geldiği bir eserler topluluğunun sergilendiği müzedir.

Foto 17. Eskişehir Cam Sanatları Müzesi

Havacılık Müzesi

Havacılık müzesi ya da havacılık parkı olarak da bilinen, 1998 yılında ziyaretçilere açılan içinde birçok materyal barındıran Eskişehir'in önemli bir rekreasyon alanıdır. Parkın içinde ziyaretçilerin gidip görebileceği, çeşitli uçak motorları, maket uçaklar, pilot giysileri ve rozetler bulunmaktadır. Havacılık Müzesinde birçok uçak çeşidi bulunmakla beraber, bugün bile hala kullanımda olan uçak modelleri de yer almaktadır. Özellikle ömürlerini doldurmuş ve daha sonra restore edilmiş olan uçaklar da ilgi görmektedir. Ayrıca müzenin girişinde, görselliği ön plana çıkarmak için konulmuş olan bir füze yerleştirilmiştir [Yılmaz, 2014].

Foto 18.Eskişehir Havacılık Müzesi

Karikatür Müzesi

Türkiye'deki ilk karikatür müzesi ünvanına sahiptir. 2004 yılında Anadolu Üniversitesine bağlı olarak kurulmuştur. Farklı sergilerin yapıldığı bir özelliğe sahiptir, bunlar; kısa süreli kişisel ve karma sergiler olabilmektedir. Müzede araştırma ve uygulama çalışmalarının yapılabildiği alanlar da mevcuttur. Müzenin içinde ayrıca literatür çalışmalarının yapılabileceği bir kütüphane de mevcuttur. Ayrıca müzede uluslararası karikatür ustalarının çalışmalarının olduğu bir bölüm de mevcuttur. Müzenin duvarları karikatürlerle süslüdür ve ziyaretçilerine görsel bir şölen sunmaktadır. Eskişehir kültürünün önemli bir parçası ve Eskişehir'in ne kadar ilerici ve eğitimli olduğunu gösteren, Eskişehirlilerin ve turistlerin önemli rekreasyon alanlarından biri haline gelen sergi merkezidir.

Foto 19. Eskişehir Karikatür Müzesi

Balmumu Heykelleri Müzesi

Bir toplumun var olması, kendi kültürel yapısından ziyade onu yaşanılabilir ve ileri medeniyetler seviyesine getirebilen bazı çok önemli tarihi kişiliklerin yaptıklarından geçer. Onlar, bulundukları coğrafyayı benimsemiş toplumun bütün yükünü üzerlerine almış, aynı zamanda o coğrafyanın insanlarına öncülük etmiş kişilerdir. Türkiye'de ilk ve tek olan Balmumu Heykelleri Müzesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze gelene kadar, ülkenin her yönüne yön veren toplum öncülerinin birer heykelini içermektedir. Müzede Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ün hem askeri hem de sivil yaşamına ilişkin dönemleri anlatan karakterlerinin yanında, Türkiye'nin farklı zamanlarında siyasal yaşamlarıyla ülkeye öncülük eden karakterlerin de heykelleri mevcuttur. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan günümüze kadar olan karakterlerin yanında, Osmanlı Döneminde imparatorluğa yön veren padişahların da balmumu heykelleri müzede sergilenmektedir. Ayrıca dönemlerinde önemli kişilikler olan ve günümüze kadar eserleriyle ülkenin birçok alanında öncülük yapan, gazetecilerin, yazarların, tiyatro, sinema ve ses sanatçılarının da bulunduğu, ayrıca önemli yabancı devlet adamlarının da yer aldığı 160'ın üzerinde heykel bu

müzede sergilenmektedir. Türkiye ve dünyadan birçok turistin ilk uğrak yerlerinden olan bu Müze, Eskişehirliler için de çok önemli bir rekreasyon faaliyet alanınıdır.

Foto 20. Eskişehir Balmumu Heykelleri Müzesi

Kent Belleği Müzesi

Eskişehir'in Kent Müzeleri Kompleksi bünyesinde bulunan, Eskişehirlilerin ve dışardan gelenlerin önemli rekreasyon faaliyetlerinden olan Kent Belleği Müzesi, Eskişehir ile ilgili sanatsal ve tarihi objelerin sergilendiği bir faaliyet alanıdır. Kendi türünde özgün olan bu müzede, Eskişehir'in geçmişinden gelişiminde ve tarihinde rol alan ve Eskişehir'e özgü olan yapı ve unsurların dijital ortamda ziyaretçilerine sunulduğu yeni modern dünya anlayışına uygun bir tarza sahip olarak tasarlanmış bir müzedir.

Cumhuriyet Tarihi Müzesi

Cumhuriyet Tarihi Müzesi, 1994 yılında Anadolu Üniversitesi tarafından hizmete açılmıştır. Bu bina son dönem Osmanlı eğitim sisteminde inşa edilen Numune mekteplerinden olan ve Turan Numune Mektebi olarak bilinen, 1915-1916 yılları arasında inşa edilen binadır. Bu 3 katlı bina Anadolu Üniversitesi tarafından müzeye dönüştürüldüğü için, Anadolu

Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Müzesi olarak da anılmaktadır. Müze üç kattan oluşmaktadır ve her bir katta Cumhuriyet tarihinin ve Mustafa Kemal Atatürk'ün anlatıldığı önemli tarihi değerler mevcuttur. Müzenin zemin katında, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda önemli olayların yer aldığı 131 fotoğraf sergilenmektedir. Bunların içinde, Büyük Millet Meclisi, Çanakkale Savaşı, Sakarya Savaşı, İnönü Savaşları, Cumhuriyetin ilk yılları ve Büyük Taarruz dönemleri sergilenmektedir. Ayrıca, Mustafa Kemal Atatürk'ü anlatan farklı dönemlere ait 51 adet portre, Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet döneminde donanmada kullanılan farklı zamanları anlatan 7 adet gemi maketi de vardır. Yine aynı katta olmak üzere, Kurtuluş Savaşını ve inkılapları özetleyen bir Kolaj resim ve Kurtuluş Savaşı ile ilgili, pastel boya ile çalışılmış iki adet resim sergilenmektedir. Müzenin alt katı olan bodrum katında ise, Atatürk ile ilgili farklı dönemleri anlatan toplamda 40 adet belgeselin oynatıldığı 40 kişilik bir salon mevcuttur.

Foto 21. Eskişehir Cumhuriyet Tarihi Müzesi

Esogü Zooloji Müzesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin desteğiyle 2005 yılında ziyarete açılmıştır. Yaklaşık olarak 1200 canlı örneğinin sergilendiği, sergilenen türlerin Anadolu'nun farklı yerlerinden uzun yıllar boyunca yapılan çalışmalar sonucunda toplandığı belirtilmektedir. Bu

çalışmalar sonucunda çok geniş bir biyolojik çeşitliliğin sergilendiği bu müzede böcekler, balıklar, sürüngenler, kuşlar, kabuklu canlılar, balıklar ve memelilere ait birçok iskelet sergilenmektedir. Özellikle Eskişehir ve çevresindeki biyolojik çeşitliliğin yoğun olarak anlatıldığı bu müzede, ziyaretçilerine rehberler eşliğinde doğanın zenginliği ve önemi de aktarılmaktadır. Eskişehirliler ve dışardan gelen ziyaretçiler için çok önemli bir rekreasyon alanı olan bu müzede her yaş gurubundan ziyaretçiye rastlamak mümkündür. Müzeyi zooloji bölümden olan öğrencilerin oluşturduğu zooloji kulübü yönetmektedir.

Foto 22. Eskişehir Esogü Zooloji Müzesi.

Demiryolları Müzesi

Türkiye'deki açık ve kapalı alanın birlikte olduğu ilk demiryolu müzesi olan Eskişehir Demiryolları Müzesi 1998'de Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) desteği ile açılmıştır. Burası, Eskişehir Garı arazisinde bulunan Osmanlı döneminden kalma tarihi bir binanın restorasyonu yapılarak müze haline getirilmiştir. Müze bahçesinde hem elle hem de motorla çalışabilen Drezinler, hemzemin geçit, bariyerler, su tankeri, buharlı vidanjör, lokomotifler ve raylar bulunmaktadır. Müze içerisinde demiryolu istasyonu maketi, lokomotifler, vagonlar, eski dönemlere ait telgraf ve telefonlar bulunmaktadır. Ayrıca müze içerisinde birçok belge ve fotoğrafın yanında bir de ferman bulunmaktadır. Bu ferman Osmanlı padişahlarından olan Abdülhamit'in Anadolu-Bağdat demiryolunun yapılması için yazdırdığı fermandır.

Pazar ve Pazartesi hariç diğer günlerde açık olan ve ücretsiz hizmet veren bu kurum, özellikle eski demiryollarında kullanılan aletlerin ve araçların birçoğunu görme fırsatı sunar.

Eskişehirlilerin ve günü birlik ziyaretçilerin ilgisini çeken bu müzede, demiryollarının Osmanlı'nın son zamanlarından günümüze kadar olan tarihini de öğrenme imkanı vardır.

Foto 23. Eskişehir Demiryolları Müzesi

Odunpazarı Ahşap Eserler

Ahşap Eserler Müzesi, Odunpazarı Kurşunlu Külliyesi Kervansarayı içinde yer alan ve ziyaretçilerine modern ve göz alıcı bir deneyim sunan bir mekandır. Dünyada üçüncüsü Türkiye'de ise ilki 2015 yılında düzenlenen Uluslararası Ahşap Heykel Festivalinde bulunan heykeltıraşlar tarafından yapılan 160 eserin tamamı burada sergilenmektedir. Çok yeni bir deneyim olan ve dünyada gün geçtikçe kendine yer edinen bu sanat ülkemizde ilk kez Eskişehir'de sergilenmiştir. Eskişehir'in sanatsal alanda nr kadar öncül olduğu ve ziyaretçilerine eşsiz deneyimler kazandırdığı bu kendine özgü sanat dalı ile anlaşılabilmektedir.

Foto 24. Odunpazarı Ahşap Eserler Galerisi

Atlıhan El Sanatları Çarşısı

Atlı Han adında da anlaşıldığı gibi Eskişehir'e gelen çevre köy ve kasaba insanlarının hem kendilerinin hem de hayvanlarının konaklamaları için 1850 de inşa edilmiştir. Çevre bölgelerden gelen, pazarcılar, seyyahlar ve köylüler burada dinlenirlerdi. Özellikle köylüler için çok önemli bir işlevi vardı. Köylüler odunlarını satmak için önce buraya gelirlerdi daha sonra burada hayvanlarını bıraktıktan sonra odunlarını satmak için pazara giderler ve daha sonra tekrar buraya konaklamaya gelirlerdi. 20.yy. ortalarına kadar sürekli el değiştirse de işlev olarak her zaman han görevi görmüştür. Ancak 20 yy. ikinci yarısından sonra han işlevini yitirmiş, birçok bölümü yıkılmış bir harabeye dönüşmüştür. Han daha sonra 2006 yılında Odunpazarı Evleri Yaşatma Projesi kapsamında tekrardan restore edilip belediye tarafından bir çarşı şekline getirildi. Geleneksel mimari yapıyı içinde barındıran Han, toplamda iki kattan oluşmaktadır. Belediye tarafından bir yaşam projesi haline getirilen Atlı Han, geleneksel el sanatları ürünlerinin yapılıp satışının yapıldığı bir yer haline getirilmiştir. Atlı Handa, Lületaşı, gümüş, cam ve toprak kap atölyeleri bulunmaktadır.

Atlıhan El Sanatları Çarşısı 2006 yılında Odunpazarı Belediyesi tarafında hizmete açılmıştır. Eskişehir'in en önemli değerlerinden olan Lületaşının dünyada tanınır hale gelmesi ve bu işle uğraşan uzmanların desteklenmesi için kurulmuştur. İçinde 25 adet el sanatları atölyesi mevcuttur. Bu atölyelerde üretilen sanat eserlerinin burada aynı zamanda satışı da yapılmaktadır. Türkiye'de Lüle Taşının kalbi olan Atlıhan El Sanatları Çarşısı, bu sanata merakı olan herkesin uğrak yeri olmuştur. Çarşı, yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir.

Foto 25. Atlıhan El Sanatları Çarşısı

3.1.4. Kültür Merkezleri ve Sanat Galerileri

Kapalı rekreasyon alanlarından olan kültür merkezleri, yılın her zamanında sanatsal ve kültürel faaliyetlerin gerçekleştiği alanlardır. Eskişehir kültürel faaliyetler konusunda oldukça zengindir. Özelikle Eskişehir'deki belediyelerin sahip olduğu kültür merkezleri, her

yıl birçok faaliyete ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'nin en önemli tiyatro oyunları, sanat galerileri ve müzikal toplulukların gösterileri bu kültür merkezlerinde gerçekleşmektedirler (Ek 2). Bu sanatsal faaliyetlere ev sahipliği yapan bu kültür merkezleri Eskişehirlilerin sosyo-kültürel yaşamlarında önemli bir yer tutmaktadır.

Eskişehir'deki en büyük kültür merkezi, Atatürk Kültür Sanat ve Kongre Merkezidir. Bu merkezde 1200 kişilik salon ve sergi salonları bulunmaktadır. Odunpazarı'nda bulunan ve Eskişehir Büyükşehir Belediyesine bağlı olan bu kültür merkezine ulaşım çok kolaydır. Şehir merezinde bulunan kültür merkezinde birçok yerli ve yabancı etkinlik gerçekleştirilmektedir. Özellikle yüksek katılımlı toplantılar, konserler ve daha birçok etkinlik bu merkezde gerçekleşmektedir. Ayrıca bünyesinde barındırdığı sergi salonları ile her yıl değişik birçok sergiye ev sahipliği yapmaktadır.

Eskişehir'deki diğer önemli kültür ve sanat merkezlerinden olan Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi de Eskişehir'in merkezi olan Odunpazarı'ndadır. Merkezi bir yerde olmasından dolayı ulaşımı oldukça kolaydır. Eskişehir'in her yerinden ulaşım kolayca sağlanmaktadır. Bu kültür merkezinde her yıl birçok konferans gerçekleşmektedir. Bu konferansların yanı sıra, konserler ve tiyatro oyunları ile Eskişehirlilerin sanat ve kültür ihtiyaçlarını karşılamalarına hizmet etmektedir. Bu kültür merkezindeki koltuk kapasitesi 434'tür.

Odunpazarıda yer alan Hasan Polat Kültür Merkezi, 540 kişilik koltuk kapasitesi ve 160 m^2 lik sahnesi ile Eskişehirlilere birçok alanda hizmet vermektedir. Bu kültür merkezinde birçok konser, tiyatro ve sanatsal etkinlikler gerçekleşmektedir. Tasarlanışı itibari ile Eskişehir'in en modern kültür merkezidir. Odunpazarında yer aldığından ulaşımı her yerden çok kolaydır. Bütün toplu taşıma araçlarıyla veya özel araçlarla ulaşım çok kolaydır.

Tepebaşı ilçesi Sazova Kültür Parkı sınırları içinde yer alan Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Bilim, Kültür ve Sanat Merkezi bünyesinde Bilim Sanat Okulu, Türk Dünyası Müzik Aletleri Müzesi, Bilgi Bankası, Kafeteryalar, tanıtım mekânları ve bir de amfi sahne yer almaktadır. Eskişehirlilerin yoğun ilgi gösterdiği merkezlerin başında gelmektedir. İçerisinde yer alan ve 40 odadan oluşan Türk bilgelerinin maketlerinin sergilendiği kısım en fazla ilginin olduğu kısımdır. Burada Osmanlı ve Selçuklu mimarisinin sergilendiği yapılar da yer almaktadır. Ulaşımı kolay olan bu kültür merkezi bünyesinde ziyaretçiler için otopark alanı da bulunmaktadır.

3.1.5. Sinemalar

Her yaştan ve kesimden insanların ziyaret ettiği çok önemli kapalı rekreasyon alanlarından olan sinemalar, Eskişehir halkının en sevdiği rekreasyon faaliyetlerinin başında gelir. Her yaştan insana hitap eden sinemalar, diğer bütün şehirlerde olduğu gibi burada da daha çok AVM'ler içinde faaliyet göstermektedir. Eskişehir'in bir öğrenci şehri olması sebebiyle sinemalar yoğun ilgi görmektedir. Ayrıca Eskişehir halkının da kültür ve eğitim seviyesinin yüksek olması ve bilinçli bir izleyici kitlesine sahip olması nedeniyle sinema filmleri sıkı bir şekilde takip edilmektedir. Çocukların da yoğun ilgi göstermesi sebebiyle animasyon filmler de yoğun olarak sergilenmektedir. Eskişehir'de dönemlik olarak sinemaya ilgi farklılık göstermektedir. Özellikle yaz aylarında eğitim kurumlarının kapalı olması sebebiyle ilgi düşükken, kış ve sonbaharda ilgi oranı oldukça yüksek olmaktadır. Bunun en önemli sebebi ise Eskişehir'in bir öğrenci şehri olması ve bu öğrencilerin yazın üniversitelerin kapalı olması sebebiyle kendi memleketlerine geri dönmesidir. Bir diğer husus ise; Eskişehir halkının yazın kapalı alandan ziyade daha çok açık alanları tercih etmeleri ve şehir halkının tatil nedeniyle aileleriyle denizin olduğu tatil yerlerini tercih etmeleridir. Sinema salonlarının AVM gibi insanların yoğun ilgi gösterdikleri yerlerde olması sinema salonlarına ulaşımı kolay duruma getirmektedir. Merkezi olması, her türlü toplu taşıma aracının uğrak yeri olmasına sebep olmuştur. Buraya belediye ve özel firmalara ait her türlü toplu taşıma kolayca uğrayabilmektedir. Ayrıca AVM'ler de büyük çaplı otoparkların olması, şahsi araçlar içinde büyük kolaylık sağlamaktadır.

Tablo 6. Eskişehir'deki Sinema Salonları

SİNEMA ADI	SALON ADEDİ	ADRES
Espark Cinemaximum	9	Eskibağlar Mh. Üniversite Cd. No:21 Espark AVM
Cinetime Özdilek	7	Hoşnudiye Mh. Doğruer Sk. No:1 Özdilek AVM
Cinema Pink	10	Hoşnudiye Mh. İsmet İnönü Cd. Kanatlı AVM

Sinema Anadolu	1	Anadolu Üniversitesi Yunusemre Kampüsü
Yildiz tepe Hava Lojmanları Sinema Salonu	1	Yıldıztepe Hava Lojmanları

Eskişehir'de tabloda da görüldüğü gibi toplamda 4 adet sinema salonu mevcuttur. Bu sinemalardan 3 tanesi AVM'ler içinde hizmet vermekte, 1 tanesi de Yunus Emre Kültür Merkezinde hizmet vermektedir. Bu yeni görünümlü yüksek teknolojinin kullanıldığı sinema salonlarında, yerli ve yabancı olmak üzere en yeni filmler gösterilmektedir.Haftanın 7 günü hizmet veren bu sinemalar, Eskişehir İl Kültür Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler sonrasında 2018 yılında toplam 799,584 kişinin gittiği öğrenilmiştir. Diğer yıllara göre dağılım ise Tablo 7 da verilmektedir.

Tablo 7. Sinema Salonlarındaki Filmler ve Seyirci Sayıları

	YIL	SALON SAYISI	KOLTUK SAYISI	GÖSTERİLEN FİLM SAYISI			SEYİRCİ SAYISI		
				TOPLAM	**YERLİ**	**YABANCI**	**TOPLAM**	**YERLİ**	**YABANCI**
ESKİŞEHİR	2017	30	3.631	751	351	400	1.132.447	524.073	608.374
	2016	29	3.332	1.786	1.021	765	805.911	496.319	309.592
	2015	27	3.236	623	271	352	986.535	456.821	529.714
	2014	27	3.341	664	200	464	1.017.173	556.636	460.537

Kaynak: T.C Kültür ve Turizm Bakanliği Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019.

Eskişehir Özdilek Cinetime Sinemaları, Özdilek AVM'nin içinde hizmet veren, 10 adet salonu içinde barındıran büyük bir sinemadır. Cinetime sinema salonunda 3D sinema salonları bulunması ayrıca bazı salonlarda rahat geniş koltukların olması, Eskişehir halkının ilgisini çekmektedir. Merkezi bir yerde olması sebebiyle şehrin birçok yerinden kolaylıkla ulaşım sağlanabilmektedir. Özellikle Eskişehir'in bir öğrenci şehri olması sebebiyle, Cinetime sinemalarına öğrenciler yoğun ilgi göstermektedir. Ayrıca şehir halkı da yoğun ilgi göstermekte, aileler çocuklarıyla hafta sonları bu rekreasyon faaliyetini gerçekleştirmektedirler. Özellikle kış aylarında çok yoğun ilgi görmekte ve haftanın 7 günü hizmet vermektedir. Sinema salonunun içinde bulunan büfe sayesinde, müşterilere ücret dahilinde kolaylıkla yiyecek-içecek sağlanmaktadır.

Foto 26. Cinetime Sinemaları (Özdilek Park AVM)

Cinema Pink sinemaları Kanatlı AVM'nin içinde bulunan, Doktorlar ve Kızılcıklı Cadde'lerinin kesiştiği noktada yer alan ulaşımı kolay olan bir konumdadır. 2007 de kurulan Kanatlı AVM her gün birçok Eskişehirli'ye ve dışarıdan gelen ziyaretçilere hizmet vermektedir. Cinema Pink Sinemaları toplam 10 adet salonda hizmet vermektedir. Bu 10 adet salonda 812 adet koltuk kapasitesi mevcuttur. Kanatlı AVM'nin sahip olduğu cazibe ve içerdiği mağazaların çok geniş bir kesime hitap etmesi onu ilgi odağı yapmaktadır. Ayrıca ziyaretçilerine kolay ulaşım imkânı sağlayan bu AVM'de, gelen ziyaretçilere sahip olduğu geniş otoparkıyla da hizmet sağlamaktadır. Haftanın 7 günü hizmet veren sinema salonu, özellikle hafta sonları çok büyük bir ziyaretçi akınına uğramaktadır. Sinema salonunda her düzeyden ve yaştan seyircinin izleyebileceği, öğrencilerden yerel halka herkesin kendi tarzını

bulabildiği günceli takip eden filmler hem Türkçe hem de orijinal dillerinde gösterilmektedir. Sinema salonu içinde izleyicilerin çok kolay ulaşabilecekleri, içerisinde her çeşit meşrubatın bulunduğu bir de büfe hizmet vermektedir.

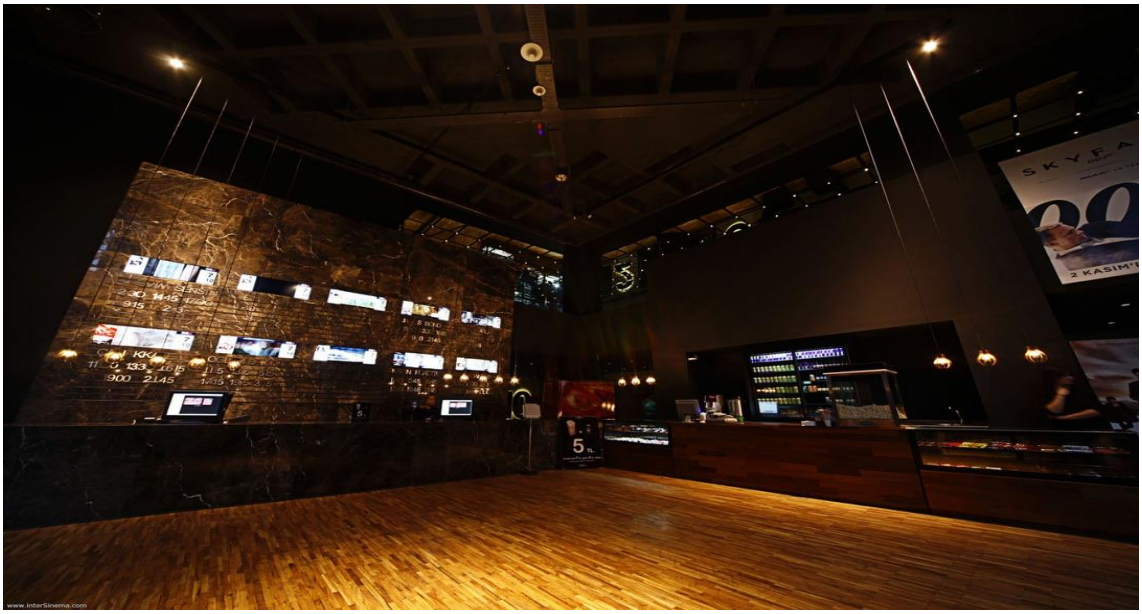

Foto 27. Cinema Pink Sinemaları (Kanatlı AVM)

Espark alış veriş merkezi, Eskişehir'in bir nevi odak noktası olma özelliğine sahiptir. 150 mağazaya ve 1100 araçlık ücretsiz otopark sahip olmasıyla tam bir cazibe merkezidir. Eskişehirliler'in ve ziyaretçilerin yoğun olarak ziyaret ettikleri bu alan çok amaçlı bir rekreasyon alanıdır. Özellikle sahip olduğu 9 salon ve 1427 koltuklu sinema salonu ile çok geniş ve yoğun bir seyirci kitlesine sahiptir. 2007 de kurulan bu alış veriş merkezi, Eskişehir'in hemen hemen her yerinden ulaşımın çok kolay olduğu merkezi bir yerdedir ve bu nedenle Eskişehirliler için bir buluşma noktası haline gelmiştir. Her yaş ve kesimden sinema severin ilgisini çeken sinema salonu ile çok fazla ilgi görmektedir. Özellikle öğrencilerin uğrak merkezi olan AVM'de her türden film bulmak ve orijinal dillerinde izlemek çok kolaydır. Sinema salonunun sahip olduğu konfor ve teknoloji en iyi seviyededir. Haftanın 7 günü ziyeretçilerine hizmet veren cinemaximum sinema salonu, özellikle haftasonları çok yoğun ilgi görmektedir. Ayrıca sinema salonunun içinde izleyicilerin çok rahat ulaşabilecekleri bir de büfe mevcuttur.

Foto 28. Cinemaximum Sinemaları (Espark AVM)

3.1.6. Tiyatrolar

Tiyatro, gelişmiş modern toplumların vazgeçilmez bir faaliyet alanı olmuştur. Eskişehir halkı da zaman içinde modernleşen, gelişen bir toplum olması sebebiyle tiyatroya çok önem vermektedir. Eskişehirliler için önemli bir rekreasyon faaliyet alanı olan tiyatrolar, yerli ve yabancı birçok etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır.

Tiyatrolar, Eskişehirlilerin sinelamardan sonra yoğun ilgi gösterdiği kapalı rekreasyon alanlarındandır. Eskişehir'in Tepebaşı ve Odunpazarı merkez ilçelerinde toplam 6 adet tiyatro salonu mevcuttur (Ek 3). Bu tiyatro salonlarında haftanın her günü belirli saatlerde çeşitli oyunlar sergilenmektedir. Eskişehirliler bu sergilenen tiyatro oyunlarına yoğun katılım göstermektedirler. Belli zaman dilimlerinde çocuk oyunlarının da oynatıldığı bu tiyatrolara Eskişehirliler çocuklarıyla yoğun ilgi göstermektedirler. Ayrıca, Eskişehirin bir öğrenci şehri olması buradaki üniversite öğrencilerinin de sergilenen tiyatro oyunlarına yoğun ilgi göstermesine yol açmaktadır.

3.1.7. Eskişehir'deki AVM'ler ve Çarşılar

Eskişehir kültürel ve geleneksel geçmişi yapısında barındırdığı gibi, yeni modern çağın getirdiği bütün bir yaşamı da kendi içinde harmanlamış bir şehirdir. Bu modern yapılardan olan alışveriş merkezleri (AVM'ler) insan yaşamını kolaylaştırdığı gibi, insanların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri birçok olanağı da içinde barındırmaktadır. Bunlar

yiyecek-içecek, sinema, giyim magazaları, elektronik eşyalar vb birçok alternatifi bir arada sunmaktadırlar. AVM'ler bulunduğu yeri merkez haline getirebilmekte ve insanların boş zamanlarını değerlendirdiği bir sosyal alan haline dönüşebilmektedir. AVM'lerin inşa edildiği yerler şehrin bütün yapısını ve çehresini değiştirebilmekte ve bütün ilgiyi kendine çekebilmektedir. Örneğin AVM'ler bir yere inşa edildiğinde, hemen şehrin bütün ulaşım araçları oralardan geçmekte ve bir cazibe merkezi haline gelebilmektedirler. Günümüz insanı giyim kuşamına ve yeme-içmesine özen göstermekte ve sürekli gelişmelerden haberdar olmak istemektedir. AVM'ler ziyaretçilerine bu çeşitliliği sağlamakta ve dünyanın her bölgesinden ve kültüründen olanakları bu merkezlerde ziyaretçilerine sunmaktadır. Bugün bir AVM'de birçok ülkeden birçok yemek kültürüne kolayca ulaşabilmekte ve farklı marka ve modellerde giyim eşyalarını kolaylıkla elde edebilmekteyiz. Eskişehir bu olanakların hepsini yapısında barındırmaktadır. Bugün Eskişehirde bulunan AVM'ler insanlara bu kolaylığı sağlamaktadır. AVM'ler alışverişin dışında bir sosyalleşme alanı olma özelliğini de içerisinde barındırmaktadır. Bu alışveriş merkezleri özellikle kış aylarında Eskişehirlilerin ve ziyaretçilerin vazgeçilmez bir rekreasyonel aktivite alanı olmaktadır. AVM'ler her kesimden ziyaretçiye özgü alternatifler sunabilmektedir. AVM'ler, içindeki birçok restorantla özellikle haftasonları, ziyaretçilerine sabah kahvaltıları vb. seçenekleri sunduğu gibi, günün diğer zamanlarında barındırdığı sosyal etkinlik alanlarıyla tiyatro, sinema ve bowling gibi da aktiviteleri de gerçekleştirebilecekleri imkanlar sunmaktadrı. Ayrıca, aileler alışverişlerini yaparken, çocuklar da oyun oynayabilecekleri aktivite alanları bulabilmektedirler. Eskişehir'de 4 tane AVM bulunmaktadır. Bunlar; Özdilek, Espark, Vega ve Kanatlı AVM'leridir.

Espark AVM

Espark AVM Eskişehir'deki en gözde AVM'lerdendir. Eskişehir'in en merkezi yerlerinden olan Tepebaşı semtinde yer alan Espark AVM konumu itibari ile kolaylıkla ulaşılabilen bir yerdir. Ayrıca sağladığı hizmetlerle Eskişehirlilerin ve yabancı ziyaretçilerin en çok ilgi gösterdikleri AVM'lerin başında gelir. Yapısında bulundurduğu 150 mağaza, 1100 araçlık kapalı ücretsiz otoparkı ve Cimaximum sineması ile ziyaretçilerini fazlasıyla memnun etmektedir. Eskişehirlilerin bir buluşma merkezi haline dönüşmüştür ve insanların birbirleriyle görüşmek için randevulaştıkları bir merkez konumundadır. Eskişehir'in hemen hemen her yerinden kolaylıkla ulaşılabilen, bütün ulaşım araçlarının önünden geçtiği Espark AVM, oldukça hareketli bir yerdir. Çok fazla ziyaretçisi bulunan Espark AVM'ye en fazla öğrenciler ilgi göstermektedir. Her yaştan öğrenciye hitap ediyor olması ve kolay erişimi

sayesinde, sürekli bir yoğunluğa sahiptir. Günün hemen hemen her saatinde dolu olduğu gibi, özellikle hafta sonları çok fazla ilgi odağı olmaktadır. Ancak mevsimsel olarak baktığımızda en fazla kış aylarında yoğun olduğu görülmektedir. Eskişehir ile bütünleşmiş bir özelliğe sahip olan Espark AVM, Eskişehir'e gelen ziyaretçilerin de en çok ilgi gösterdikleri AVM olmaktadır. Buraya gelen ziyaretçiler, Eskişehir'e özgü yöresel yemekleri rahatlıkla bulabilmektedirler.

Foto 29. Espark AVM

Kanatlı AVM

Eskişehir'in önemli AVM'lerinden olan Kanatlı Alışveriş Merkezi, 2007 yılında faaliyete geçmiştir. Kanatlı AVM iç ve dış mimarisiyle de görsel olarak ziyaretçilerine çok güzel bir sunum yapmaktadır. Eskişehir'in en işlek caddelerinden olan Doktorlar ile Kızılcıklı caddelerinin kesişim noktalarında bulunmaktadır. Merkezi olmasından dolayı ulaşımı çok kolaydır. Yapısında bulundurduğu çeşitli markalar ile, ziyaretçilerine çok kolay alış veriş olanakları sağlamaktadır. Buraya gelen ziyaretçilere sadece alış veriş değil, aynı zamanda yeme içme olanakları da sunmakta bunun yanında içinde barındırdığı Cinema Pink Sinema salonları ile en güncel filmleri sinema severlere ulaştırmaktadır. Ayrıca gelen ziyaretçilerine zamanlarını değerlendirme açısından bowling oynayabilecekleri bir spor alanı da sunmaktadır. Haftanın her günü ilgi gören Kanatlı AVM'ye özellikle hafta sonları ve kış aylarında çok yoğun talep olmaktadır.

Foto 30. Kanatlı AVM

Özdilek AVM

Eskişehir'de kurulan en önemli AVM'lerden olan Özdilek AVM 2011 yılında faaliyetine başlamıştır. Şehrin önemli kavşak noktalarından olan Anadolu Üniversitesi ve Havacılık Müzesi'nin bulunduğu bölgede yer almaktadır. İçerisinde bulundurduğu büyük konut alanı, spa merkezi ve sahip olduğu yeşil alan ile ziyaretçilerine rahatlık, konfor ve görsellik sunmaktadır. Ayrıca sahip olduğu 622 araçlık kapalı ve açık otoparkı ile ziyaretçilerine hizmet etmektedir. Modern çağa ayak uyduran, modern insanın bütün ihtiyaçlarına cevap veren, kolaylıkla günceli takip edebilecekleri olanaklar sunan Özdilek AVM, içerisinde bulundurduğu Cinetime sinema salonları ile ziyaretçilerine en yeni ve güncel filmler ile her gün hizmet vermektedir. Bu sinema salonu 7 adet salon ile hizmet vermekte, farklı kalite ve boyuttaki filmleri sahip olduğu ileri teknolojisiyle ziyaretçilerine sunmaktadır.

Foto 31. Özdilek AVM

Vega AVM

Eskişehir'in ilk ve tek outlet alışveriş merkezi özelliğine sahip olan Vega AVM, ilk adı olan Neoplus AVM olarak 2007 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Vega Avm, Eskişehir'deki en büyük hipermarket ve çocuk oyun alanına sahiptir. Ayrıca en büyük kapalı alandaki go-kart pistini de içinde bulundurmaktadır. Vega Avm, Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesi'nin ortasındaki bir alanda bulunmaktadır. Bu iki üniversite Türkiye'nin en önemli üniversitelerindendir. Anadolu Üniversitesi, en fazla öğrencinin tercih ettiği üniversitelerin başında gelir. Özellikle öğrencilerin yoğun ilgisine sahip olan bu AVM'de, 70 tane mağazanın outleti bulunmaktadır. Diğer mağazalara nispeten buradaki mağazalar daha uygun maliyette hizmet sunmaktadır. Ayrıca Vega AVM, bünyesinde bulunan 1,850 araçlık ücretsiz kapalı otoparkıyla ziyaretçilerine önemli bir hizmet sunmaktadır. Ziyaretçilerin kolaylıkla erişebileceği her çeşit yiyecek ve içeceğin olduğu kafe ve restorantlar, her yaştan giyim ve oyuncak mağazalarının rahatlıkla ulaşılabildiği ayrıca sergi ve konser alanlarının da bulunduğu Eskişehirliler için önemli bir AVM'dir.

Foto 32. Vega AVM

3.1.8. Eğlence Mekânları

Eskişehir hem kendi kültürel yapısını koruyan hem de modern çağın getirdiği yenilikleri benimseyen bir şehirdir. Eskişehir, genç ve eğitimli bir nüfusa sahiptir. Bu genç ve eğitimli kesim sürekliliği olan bir yaşamı benimsemiş ve eğlence kültürünü bir yaşam haline getirmiştir. Eskişehir'de farklı kesimlere hitap eden birçok eğlence mekânı bulunmaktadır. AVM'lerin içinde yer alan ve özellikle çocuklara hitap eden oyun alanları Eskişehirliler tarafından yoğun ilgi görmektedir. Eskişehir'de türkü evleri ve meyhaneler şehirlilerin akşamları eğlendikleri yerlerin başında gelir. Özellikle Eskişehir'in merkezinde bulunan ve en çok rağabet gören yerlerin başında gelen barlar sokağı, gençlerin en çok uğradıkları alandır. Gece geç saatlere kadar burada arkadaşlarıyla bir araya gelen gençler, hem eğlenceli zaman geçirirler hem de arkadaşlık bağlarını geliştirirler.

Foto 33. Barlar Sokağı

Eğlence mekânlarının bulunduğu bir diğer yer ise Hamamyolu Caddesidir. Daha çok esnaf lokantalarının, alış-veriş yerlerinin olduğu Hamamyolu Caddesi özellikle hafta sonları oldukça yoğundur. Doktorlar caddesi daha çok gençlere hitap ederken, burası daha çok belli bir yaşın üstündeki insanlara hitap eder. Hamamyolu Caddesi'nin ismi, burada çok fazla hamam olmasından gelmektedir. Bu cadde üzerinde 15 tane hamam bulunmaktadır.

Foto 34. Hamamyolu Caddesi

3.1.9. Fuar ve Kongre Merkezleri

Eskişehir; sanayisi, üniversiteleri, çağdaş ve modern toplumuyla cazibe merkezine dönüşmüştür. Ayrıca ulaşımın kolay olması, şehrin coğrafik yapısı ve olanakları burayı bir etkinlik merkezi haline getirmiştir. Burada kamudan özel sektöre kadar birçok kongre ve fuar etkinliği yapılmaktadır. Eskişehir Atatürk Kültür Sanat ve Kongre Merkezi bu etkinliklere ev sahipliği yapan en büyük kongre merkezidir. Bu kongre merkezi 1200 kişilik bir salona sahiptir. Eskişehir'deki büyük kongrelerin yapıldığı yer olan bu merkez, Büyükşehir Belediyesine aittir.

Eskişehir'de gerçekleştirilen kongreler, Eskişehirlilerin ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Burada gerçekleşen ve yüksek gelire sahip kişilerin düzenleyip katılım gösterdiği kongrelerde yer alan kişiler hem konaklarken, hem de boş zamanlarında şehri gezerken önemli miktarda para bırakırlar.

3.1.10. Festivaller ve Şenlikler

Festival ve şenlikler, toplumların tarihini ve farklı kültürel yaşamlarını bir bütün olarak güzelliklerini yansıtan, bireyler arasındaki bağları güçlendiren oldukça önemli etkinliklerdir. Bu etkinlikler farklı kesimler tarafından merak edilip katılım sağlanan ve turizm açısından oldukça yararlı aktivitelerdir. Eskişehir hem sahip olduğu tarih, hem de farklı kültürlerin bir arada olmasından dolayı çok farklı festival ve şenliklere ev sahipliği yapmaktadır. Her yıl düzenlenen bu etkinliklere Eskişehirliler dışında, farklı kültürlerden insanlar da katılım sağlar. Bu etkinlikler Eskişehir'in hem ulusal hem de ulslararası alanda tanıtılmasında çok önemli katkılar sağlamaktadır. Eskişehir'de düzenlenen bu etkinlikler şehirlilerin zamanlarını iyi geçirirken, çocuklarıyla da hoşça vakit geçirmelerini sağlamaktadır. Eskişehir'de düzenlenen birçok farklı etkinlik vardır. Ek 4' te görüldüğü gibi bu etkinlikler çok farklı alanlarda olabilmektedir. Her yaştan insana hitap eden bu etkinliklere, hem ulusal hem de uluslararası katılımcılar ilgi göstermektedir.

3.1.11. Kapalı Spor Tesisleri

Eskişehirliler spora çok yoğun ilgi gösterirler. Spor Eskişehirliler için günlük olarak gerçekleştirdikleri bir aktiviteye dönüşmüştür. Eskişehirliler yoğun bir iş gününden sonra, üzerlerindeki stresi ve yorgunluğu atmak için farklı spor faaliyetlerine katılım gösterirler. Ek

5'te verilen kapalı spor tesisleri sayısı, Eskişehirlilerin spor aktivitelerine ne kadar önem verdiklerini göstermektedir. Ek 5'te de görüldüğü gibi çok farklı spor tesisi, şehir merkezinin farklı yerlerinde yer almaktadır. Bu spor tesislerine ulaşım oldukça kolaydır. Şehir içi toplu taşıma araçlarının geçtiği yerler üzerinde bulunmaktadırlar. Bu spor tesisleri kapalı oldukları için kış aylarında da oldukça ilgi görmektedir. Yaz aylarında yüzme olanağı sağlayanlar dışındaki diğer spor tesislerinde, okulların tatil edilmesinden dolayı katılım az olmaktadır. Yüzme havuzlarına olan ilgi yazın da devam etmektedir. Ancak Eskişehir'de bulunan kapalı havuzlara olan ilgi açık havuzlara oranla daha düşüktür.

3.2. Açık Alanlarda Rekreasyon Faaliyetleri

Açık alan rekreasyon faaliyetleri, özellikle şehirli halkın en fazla rağabet gösterdiği boş zaman değerlendirme faaliyetleridir. Bu rekreasyon faaliyetleri park alanları, çay bahçeleri gibi insanların kendilerini doğa ile iç içe bulacakları, aileleriyle veya arkadaşlarıyla iyi vakit geçirebilecekleri alanlarda gerçekleştirilmektedir. Günümüzde kapalı rekreasyon alanları her ne kadar daha çok seçenek sunsa da açık alan rekreasyonları da yoğun iş ve şehir yaşamından uzaklaşma olanağı sunduğu için şehir halkını kendilerine çekmektedir. Parklar, insanların doğayı bir nebze de olsa hissedebildikleri, piknik yapabildikleri ve yoğun yapılaşmanın olduğu yerleşim alanlarından bir süreliğine de olsa kaçabildikleri en önemli rekreasyon alanlarıdır. Ayrıca, yürüyüş, oyun, açık hava gösterileri ve konser gibi birçok açık alan aktivitesi, bireylerin boş zamanlarını değerlendirebildikleri önemli rekreasyon seçenekleridir.

Gün geçtikte daha yoğun bir insan nüfusuna ev sahipliği yapan Eskişehir, sahip olduğu parklar ve diğer açık alanlarla şehirlilere çok önemli hizmetler sunmaktadır. Özellikle bu parklar ve bahçeler, şehir dışına gitme olanağı bulamayan, belli bir gelir seviyesinin altında olan şehir halkının en fazla ilgi gösterdiği dinlenme ve rahatlama alanlarıdır. Özellikle düşük ve orta gelirli Eskişehirlilerin yoğun ilgi gösterdiği bu yerler, şehir yaşamı için çok önemlidir. İnsanlar buralarda günü birlik yeme-dinlenme faaliyetlerinin yanında, yürüyüş gibi sportif aktiviteleri de gerçekleştirebilmektedirler. Eskişehir'deki belediyelerin şehirliler için oluşturdukları geniş park alanları, Türkiye'de örnek alıabilecek rekreasyon model niteliğindedirler. Şehirlilerin rahatlıkla boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri çok önemli alanlar mevcuttur. Bunların en önemlileri,

Porsuk Çayı, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı, Kentpark, Şelale Park ve Sezova Parkı gibi alanlardır.

3.2.1. Porsuk Çayı

Eskişehir'in en önemli simgelerinin başında gelen Porsuk Çayı, Sakarya Irmağı'nın en uzun koludur ve Eskişehir'in içinden geçer. Şehrin içinden geçen Porsuk Çayı'nın güneyinde Odunpazarı, kuzeyinde ise Tepebaşı bölgeleri yer alır. Porsuk Çayı şehrin birçok noktasında geçmekte, etrafında birçok kafe ve restorant yer almaktadır. Porsuk Çayı Eskişehirlilerin ve gelen ziyaretçilerin en önemli uğrak yerlerinden biridir. Prosuk Çayı'nın rekreasyonel faaliyetler için yoğun şekilde kullanılan kısmı, gondol ve tekne turlarının yapıldığı, etrafındaki yeşillikler boyunca insanların sosyalleştikleri Adalar kısmıdır. Adalar Bölgesi, Doktorlar Caddesi, Atatürk Caddesi ve Şair Fuzuli Caddesi arasında kalan kısımdır. Bu caddeler Eskişehir'in en yoğun ve canlı caddeleridir. Eskişehirlilerin ve dışarıdan gelen ziyaretçilerin gece geç saatlere kadar sosyalleşebildikleri çok sayıda kafe, restorant ve eğlence mekânı olduğu gibi çok sayıda otel de bulunmaktadır. Özellikle yazın Porsuk Çayı etrafında çok yoğun bir kalabalık oluşmaktadır. Yapılan tekne-gondol turları ve piknikler çok fazla rağbet görmektedir. İnsanların en fazla ilgi gösterdikleri zamanların hafta sonları olduğu gözlemlenmiştir. Eskişehir'in en merkezi yeri olduğundan, ulaşımı en kolay alanlardandır. Her çeşit ulaşım aracıyla bu bölgeye, Eskişehir'in her yerinden ulaşılabilmektedir.

Foto 35. Porsuk Çayı

3.2.2. Bilim, Sanat ve Kültür Parkı

Eskişehir'in en büyük parkı olan, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı, 400 bin metrekarelik bir alanın üzerine kurulmuştur ve Tepebaşı sınırları içerisinde yer almaktadır. Park alanı Eskişehirlilerin ve ziyaretçilerin en çok uğradığı noktalardan biridir. Yapısında çeşitli su

sporlarının yapılabildiği bir gölet, yaklaşık 1200 kişilik bir açık hava konser alanı, ziyaretçilerin gezebileceği bir müze gemi, açık hava tiyatrolarının yapılabildiği bir amfi tiyatro, çeşitli masal kahramanlarından oluşan oyun grupları, özellikle çocukların faaliyet gösterebilecekleri su ile ilgili aktiviteler ve engelli çocuklar için yapılmış oyun alanları mevcuttur. Eskişehirli ailelerin çocukları ile beraber çok yoğun ilgi gösterdikleri ve çocukların rahatlıkla faaliyet alanı buldukları bu parkta ayrıca, Türkiye'nin en büyük Bilim Deney Merkezi (İçinde uzay evi de var) ve Türkiye'deki ilk kurulan Masal Dünyası yer almaktadır. Ayrıca 2010 yılında Türkiye'deki Japon yılı etkinlikleri çevçevesinde yapılan Japon Bahçesi de bu park bünyesinde yer almaktadır. Parkın içinde özel gezi trenleride yer almakta ve aktif olarak hizmet vermektedir.

Foto 36. Amfi Tiyatro, Masal Şatosu, Uzay Evi, Bilim Deney Merkezi, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı

Parkın içinde, büyük bir Sualtı Dünyası da bulunmaktadır. 2014 yılında faaliyete başlayan bu alanda ziyaretçilerin görsel olarak çok eğlenebilecekleri bir ortam mevcuttur. (foto 34). En fazla çocukların ilgi gösterdiği Sualtı Dünyasında, birçok farklı deniz canlısı yer

almaktadır. Deniz canlılarını çok yakından görme olanağı olmasının yanında, sualtında bir gezinti eşsiz bir deneyim olarak ziyaretçileri memnun etmektedir.

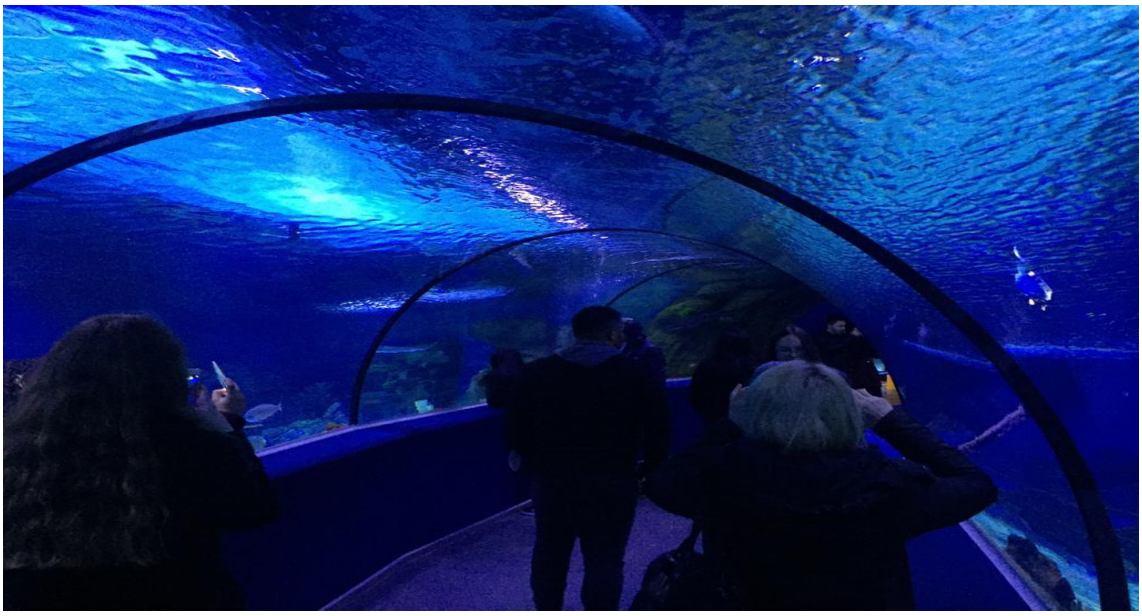

Foto 37. Eti Sualtı Dünyası, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı

Eskişehir, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı'nın içindeki bir diğer önemli gezi alanı olan Hayvanat Bahçesi, 2017 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Eskişehirli ailelerin çocuklarıyla ilgi gösterdikleri bu önemli rekreasyon faaliyet alanına, Eskişehir'e gelen ziyaretçiler de yoğun ilgi göstermektedirler. Burada çocukların birçok hayvanı yakından görme olanağı olması, onlar için eşsiz bir deneyim olmaktadır.

Foto 38. Hayvanat Bahçesi, Bilim-Sanat ve Kültür Parkı

Bilim-Kültür ve Sanat Parkı ziyaretçilerine sunduğu bu geniş yelpazedeki aktivite alanlarıyla Türkiye'deki en öncül model parkların başında gelir. Eskişehirlilere rahat bir nefes

aldıran, şehirlilerin stresten uzaklaşıp dinlenebilmelerini sağlamanın yanısıra, çocuklar için de çok fazla öğretici aktiviteyi içinde barındıran efektif bir rekreasyon alanıdır.

3.2.3. Kentpark

Kentpark Eskişehir'in çok önemli parklarındandır. 300 bin hektarlık bir alan üzerine kurulmuş olan parkın içerisinde, açık ve kapalı yüzme havuzları, Türkiye'deki ilk yapay plaj, at binme alanları, oyun grupları ve birçok kafe ve restoran bulunmaktadır. Çok geniş bir alan üzerine kurulan park, Yeni Otogar ve Gökmeydan mahallesi arasında yer almaktadır.Yeşilin baskın olduğu ve birçok aktivitenin yapılabildiği bu park Eskişehirliler ve dışardan gelenler için çok önemli bir rekreasyon alanıdır.

Eskişehir Kent Park içinde yer alan yapay plaj Eskişehirlilerin en fazla rağbet gösterdiği aktivite alanıdır. Eskişehir'de deniz olmaması sebebiyle insanlar suya girmeye, özellikle yazın kavurucu sıcağında bu ihtiyaçlarını gidermek için yoğun ilgi gösterirler. Özellikle hafta sonu boş alan bulmak çok zordur. Kent Park içindeki bu yapay plaj, gerçek deniz kumu ile donatılmıştır. Özellikle yaz aylarında tatile gidemeyen Eskişehirlilerin ya da Eskişehir'e gelen ziyaretçilerin zamanlarını değerlendirmesi ve yapay bir deniz keyfi yaşaması için çok ideal bir aktivite alanıdır. Ayrıca yapay plajın hemen yanında bir tanesi çocuklar için olmak üzere iki tane açık yüzme havuzu bulunmaktadır. Yapay plaja ağırlıklı olarak gençler ilgi gösterirken, aileler için de özel alanlar bulunmaktadır.

Kent Parkın içinde çok fazla heykel bulunmaktadır. Parkın içine ilk girdiğinizde kapıda ilk görülen bu heykellerden biridir. Farklı sanat akımlarına sahip olan bu heykeller parkın içinde yürüyüş yaparken dikkatinizi fazlasıyla çekmektedir. Kent parkın içinde birçok hediyelik eşya dükkânı da vardır. Burada Eskişehir'e özgü olan birçok hediye türü bulmanız mümkündür. Parka ulaşım çok kolaydır ve şehrin hemen her yerinden ulaşım kolaylıkla sağlanabilmektedir. Çok yoğun ziyaretçinin uğrak yeri olması ve merkezi olması sebebiyle, bütün ulaşım araçlarıyla kolayca ulaşılan bir merkezdir.

Foto 39. Kent Park

3.2.4. Şelale Park

Şehrin en eski yerleşim yerlerinden olan Odunpazarı ilçesinde yer alan Şelale Park, 38.000 m^2 lik alana sahiptir. Eskişehir'in eşsiz manzaralarından birine sahip olan bu parkın içerisinde 1400 m^2 lik yapay bir şelale de bulunmaktar. Eskişehirlilerin uğrak yerlerinden olan bu parka, dışardan gelen ziyaretçiler de oldukça fazladır. Şelale Parkın en önemli özelliği belki de sahip olduğu konumudur. Şehrin en yüksek yerlerinden birinde olan parktan, şehrin manzarasını seyretmek fazlasıyla keyif vericidir. Yürüyüş alanlarının yanısıra ve bir tane de mini amfi tiyatro da bulunmaktadır. Ayrıca parkı gezerken klasik çocuk oyun parkları ve yel değirmenlerine rastlayabildiğiniz gibi, Don Kişot ve Sanço Panço heykellerini de görebilme ayrıcalığına sahip oluyorsunuz. Odunpazarı gibi merkezi bir yerde olan Şelale Parkına ulaşım da kolaydır. Eskişehir'in klasiklerinden olan bu parka toplu taşıma araçlarıyla rahatlıkla ulaşılabilmektedir.

Foto 40. Şelale Park

3.2.5. Şehr-i Derya Parkı

Odunpazarı ilçe sınırları içinde olan Şehri-Derya Parkı Kanlıpınar Göleti'nin hemen yanındadır. Bu park 2010-2012 yılları arasında Kanlıpınar bölgesinde bulunan gölet çevresi ve geniş bir alanda olan ağaçlık bölge kısmının çevre düzenlemesi yapılarak bir park ve piknik alanına dönüştürülmüştür. Bu park 150 bin m^2 lik bir alan üzerine kurulmuştur. Parkta geniş ve büyük bir gölet, yapay şelale, piknik alanları ve yürüyüş alanları gibi birçok farklı alanla karşılaşabilirsiniz. Daha çok piknik alanı olarak, Eskişehirliler tarafından kullanılmaktadır. Özellikle hafta sonları aileleriyle bu büyük alana gelen ziyaretçiler güzel bir gün geçirmektedirler. Çoçuklu aileler için de çok uygun bir rekreasyon alanıdır. Burada çocuklar futbol, baskebol gibi birçok sportif aktiviteye ulaşabilmektedirler.

Foto 41: Şehri-Derya Parkı

3.2.6. Doğa Sporları ve Yürüyüşleri.

Eskişehirlilerin, boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, Mihalıççık-Eskişehir yolunda merkeze 93 km uzaklıkta yer alan ve bir doğa harikası olan *Çatacık Ormanları*, sahip olduğu birçok ağaç türü ve zengin sarıçamlarının yanında, yaban çiçeklerine de ev sahipliği yapmaktadır. Bir oksijen deposu olan bu ormanlarda doğa yürüyüşleri yaparken geyiklerle karşılaşabilirsiniz. Bu ormanlarda ayrıca bir geyik üretim merkezi de bulunmaktadır.

Foto 42. Çatacık Ormanı

Eskişehir, doğa sporları ve yamaç paraşütü için ideal bir doğal yapıya sahiptir. Bu da insanların hafta sonları yapabilecekleri aktiviteleri çeşitlendirmiştir. Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana bir havacılık eğitim üssü haline gelmiş olan, Türk Hava Kurumu(THK) İnönü Eğitim Merkezi, verdikleri eğitim ve kurslarla yamaç paraşütü noktasında önemli derecede katkılar sağlamıştır. Bu alanda eğitim alan insanlar, buldukları en uygun zamanlarda bu aktiviteleri gerçekleştirmektedirler.

Foto 43. THK İnönü Eğitim Merkezi, Yamaç Paraşütü Eğitim Alanı

Foto 44. THK İnönü Eğitim Merkezi

3.2.7. Spor Tesisleri

Eskişehirliler günlük yaşamlarında sportif aktivitelere her zaman önem vermişlerdir. Şehirleşmenin ve çalışma temposunun getirdiği zaman kısıtlılığından dolayı şehirlilerin en kolay ulaşabilecekleri aktiviteler olan spor aktiviteleri, gün geçtikçe daha çok ilgi görmektedir. Gelişen teknolojiler ve yeni yapılan site tarzı yapıların kendi içlerinde barındırdığı spor alanları, bireylerin aktif olarak bu faaliyetlere katılımını artırmıştır. Özellikle gelir seviyesi yüksek olan insanların daha kolay ulaşabildikleri sportif aktiviteler hem sağlık

hem de zihinsel bir ferahlamaya sebep olmaktadır. Eskişehir'de çok farklı spor aktiviteleri bulunmaktadır. Eskişehir'in birçok farklı yerinde farklı spor tesislerine rastlamak mümkündür. Park alanlarında görülen futbol, basketbol ve voleybol sahaları bunlara örnek gösterilebilir. Ayrıca Eskişehir'in birçok yerinde su sporları, dağcılık, tenis, binicilik gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren spor tesisleri de mevcuttur. Özellikle üniversitelerin bünyelerinde bütün spor kulüplerine rastlamak mümkündür.

Eskişehirliler en fazla futbola ilgi göstermektedirler. Futbol izleme ve oynama yaşamlarında çok yaygındır. Özellikle Eskişehirspor'un maçlarına olan ilgi her zaman yerini korumuştur. Sahip olduğu taraftarıyla Anadolu'nun bir efsanesi haline gelen Eskişehirspor'un 1965'ten beri aktif olarak sürekli üst liglerde oynaması buradaki gençlerin futbola olan ilgilerini artırmıştır. Her yaş grubundan kişilerin katıldığı halı saha maçları şehirlilerin futbola olan ilgilerinin en belirgin örneğidir.

Foto 45. Yeni Eskişehir Stadyumu

Eskişehirliler futbol'un dışında diğer spor dallarına da çok ilgi gösterirler. Özellikle yüzme, voleybol, basketbol ve havacılık bunların en başında gelenlerdir. Ek 6'da Eskişehir'deki resmî kurumlardan alınan veriler doğrultusunda spor tesisleri verilmiştir. Bu sportif faaliyetlere katılım halk arasında gün geçtikçe daha da artmaktadır. Özellikle Eskişehir'de havacılık eğitim merkezinin olması bu alana ilgiyi daha da artırmaktadır.

Eskişehir'de yüzme özellikle yaz aylarında çok fazla ilgi gösterilen aktivitelerin başında gelir. Eskişehir'de bulunan açık yüzme havuzları ve özellikle Porsuk Çayındaki açık alan yüzme tesisi yaz aylarında sürekli faaliyet halindedir. Yazın okulların tatil olmasından

dolayı özellikle çocuklar tatili en güzel şekilde değerlendirmek için açılan yüzme kurslarına katılırlar. Bu şekilde hem bir yüzme eğitimi alırlar, hem de bir güzel bir tatil geçirler.

3.3. Şehir Merkezi ve Çevresindeki Mesire Alanları

Eskişehirliler genellikle güneşli olan bahar ve yaz aylarında, havanın güzel olduğu zamanlarda şehrin bunaltıcı yoğunluğundan kurtulmak ve sosyal bağlarını kuvvetlendirmek amacıyla ailece mesire alanlarına giderler. Mesire ve park alanları özellikle hafta sonları dolup taşmaktadır. Her kesimden halkın yoğun ilgi gösterdiği mesire ve park alanları, yerel yönetimler tarafından ziyaretçiler için düzenlenmiş, gerekli olabilecek birçok olanak sağlanmıştır. Şehrin yakın çevresinde yer alan bu büyük ölçekteki alanlar Ek 7 de verilmiştir. Orhangazi Mahallesi'nde yer alan Regülatör bölgesi Odunpazarı Belediyesi tarafından 2012 yılında yapılan düzenleme ile park ve mesire alanına dönüştürülmüştür. Her kesimden Eskişehirlinin boş zamanlarını değerlendirmek için katılım gösterdiği bir rekreasyon alanıdır. Eskişehirlilerin aileleriyle katılım gösterdiği bu mesire ve park alanında, piknik ve yürüyüş yapma en çok yapılan aktivitelerin başında gelir. Ayrıca çocukların ilgi gösterdikleri aktivite alanları da vardır. Burada aileleriyle gelen çocuklar birçok oyun aktivitesi yapabilmektedirler. Yaklaşık olarak 30 bin m^2 alanda, ailelerin kolaylıkla yer bulabilecekleri oturma alanları, çocuklar için oluşturulmuş piknik üniteleri, oyun oynayabilecekleri oyun grupları ve çocuk oyun bahçeleri yer almaktadır. Özellikle şehrin bunaltıcı gürültüsünden kaçmak ve güzel zaman geçirmek isteyenlerin hafta sonları yoğun ilgi gösterdikleri önemli bir mesire ve park alanıdır.

Foto 46. Regülatör Parkı ve Mesire Alanı

Eskişehir merkeze 30 km uzaklıkta olan Hasırca mesire alanı, Eskişehirlilerin ve dışarıdan gelenlerin ilgi gösterdikleri önemli bir mesire alanıdır. Özellikle pazar günleri ilginin yoğun olduğu, orman içinde olan bir alandır. İçerisinde yürüyüş ve piknik alanları mevcuttur. Ayrıca Eskişehirlilerin ve dışarıdan gelen genç ziyaretçilerin kamp yapabildiği Kızılay kamp alanı bulunmaktadır. Yazın sıcak havalarda kampçılar bu alanda kamplarını yapmaktadırlar. Orman içinde, kapalı ve açık olmak üzere kaplıcalar bulunmaktadır. Buraya gelen ziyaretçilerin ilgi gösterdikleri bu kaplıcaların cilt hastalıklarına iyi geldiği söylenmektedir.

Foto 47. Hasırca Mesire Alanı

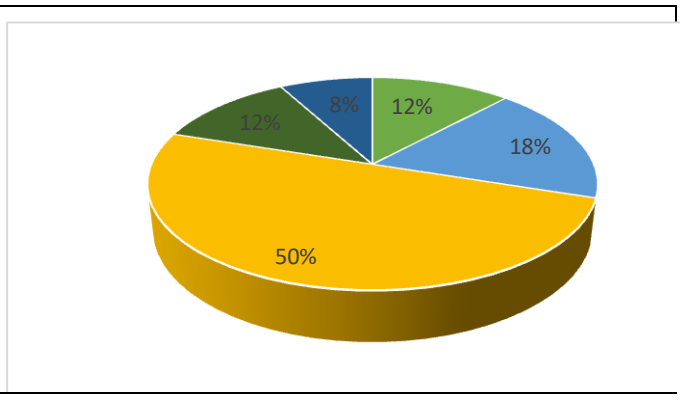
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ESKİŞEHİR'E GELEN ZİYARETÇİLERİN ÖZELLİKLERİ VE ESKİŞEHİR'İN KONAKLAMA OLANAKLARI

4.1. Eskişehirlilerin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi

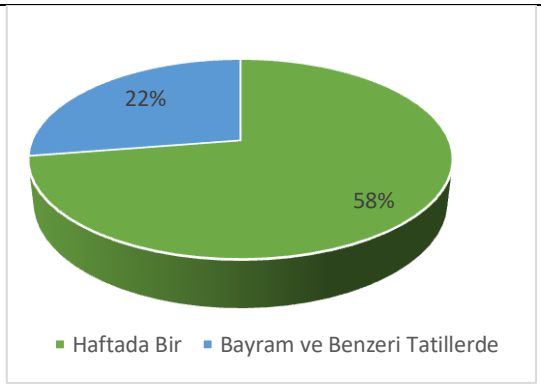
Bu bölümde Eskişehirlilere Eskişehir'deki rekreasyon alanlarından ne kadar yararlandıkları, Eskişehir'in olanaklarının neler olduğu, rekreasyon faaliyetlerine ne sıklıkla katıldıkları, Eskişehir'in rekreasyon faaliyetleri için ne kadar uygun olduğu ve eksikliklerinin neler olduğu gibi sorular soruldu (Ek 8). Anketlerde özellikle farklı yaş guruplarından, farklı eğitim düzeylerine sahip kişiler seçildi(Şekil 2). Bu anketler sonucunda görüldü ki Eskişehirlilerin en fazla rağbet gösterdikleri alanlar parklar, müzeler, yürüyüş yolları, AVM'ler ve restaurantlar olmuştur. Yapılan saha çalışmasında 90 katılımcıya farklı sorular içeren bir anket uygunlanmıştır. Ankete katılanların %70'i üniversite mezunu, geri kalanlar ilkokul ve lise mezunudur. Ankete katılan katılımcıların %47'sini kadınlar, %53'ünü erkekler oluşturmaktadır (Şekil 2).

İlköğretim	%12
Lise	%18
Lisans	%50
Yüksek Lisans	%12

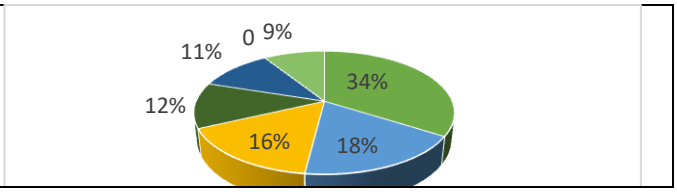
Doktora	%8	
Toplam	**%100**	

Şekil 2. Eğitim Durumu

Erkek	%53	
Kadın	%47	
Toplam	**%100**	

Şekil 3. Cinsiyet

Yaptığımız anketlerde katılımcılara Eskişehir'deki rekreasyon faaliyetleri ile ilgili farklı sorular sorduk. Bu sorulara aldığımız yanıtların eğitim düzeyi ve yaş farklılığından dolayı farklı olduğunu gördük. Rekreasyon faaliyetleri çerçevesinde en çok hangisini ziyaret edersiniz, sorusu kısmında katılımcıların en fazla AVM'leri ziyaret ettikleri tespit edilmiştir (Şekil 4). Bu soruya kadın katılımcıların verdikleri cevapta özellikle 20-49 yaş gurubunda olanların daha çok AVM'leri tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu yaş gurubunun eğitim durumu ise ağırlıklı olarak üniversite mezunu kişilerdir. 50 yaş üstü kadınlarda ise bu oran çok düşüktür. Bu yaş gurubundan olan kadınlar ise genel olarak ilk öğretim mezunudurlar. Bu grup zamanlarını daha çok çay bahçelerinde, ya da parklarda yürüyüş yaparak geçirmeyi sevdiklerini dile getirdiler. Aynı soruyu erkeklere sorduğumuzda ise aldığımız yanıt daha değişken oldu. Erkeklerin önemli bir kısmı zamanlarını ormanlık alanlarda ya da çay bahçelerinde geçirmeyi sevdiklerini söylediler. Ancak özellikle 20-35 yaş aralığımdaki grupta AVM'de zaman geçirmek daha baskındı. Yaş ilerledikçe AVM'de zaman geçirmek istiyenlerin oranı düşmüş, 40 yaş üstü kişilerin daha çok piknik benzeri aktiviteler yaparak zamanlarını geçirmek istedikleri saptanmıştır.

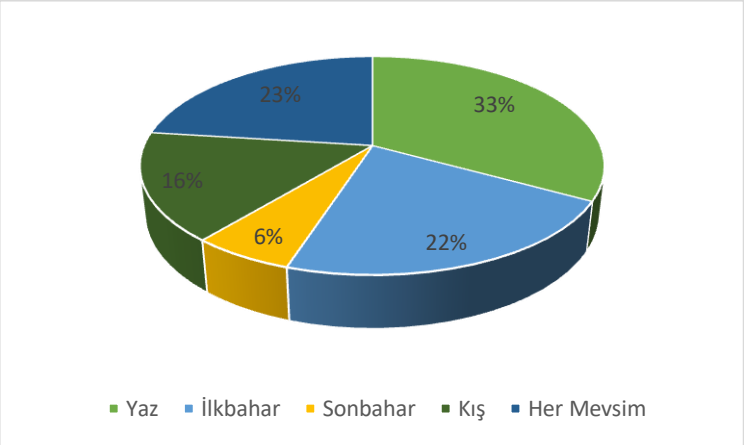
AVM'ler	%34	
Parklar	%18	
Ormanlık Alanlar	%16	
Çay Bahçeleri	%12	

Akarsu veya Göl Kenarı Alanları	%11	
Müzeler	%9	
Toplam	**%100**	

Şekil 4. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları

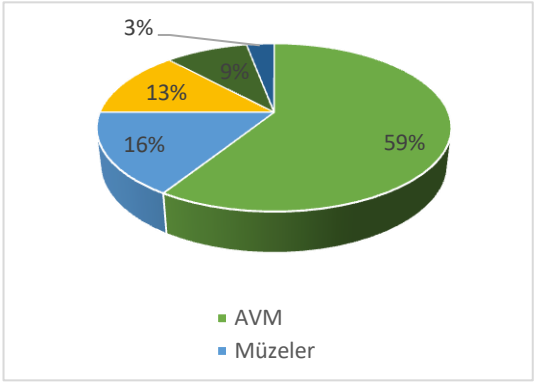
Katılımcılara mevsimsel rekreasyon ile ilgili sorduğumuz soruda katılımcıların en fazla yaz aylarında rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştridikleri tespit edilmiştir (şekil 5). Kadın katılımcıların özellikle ilkbahar ve yaz aylarında rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirdikleri ve bu zaman diliminde gerçekleştirmek istedikleri saptanmıştır. Diğer taraftan erkeklerin ise dört mevsimde de rekreasyon aktiviteleri yapmaya çalıştıkları saptanmıştır.

Yaz	%33
İlkbahar	%22
Sonbahar	%6
Kış	%16
Her Mevsim	%23
Toplam	**%100**

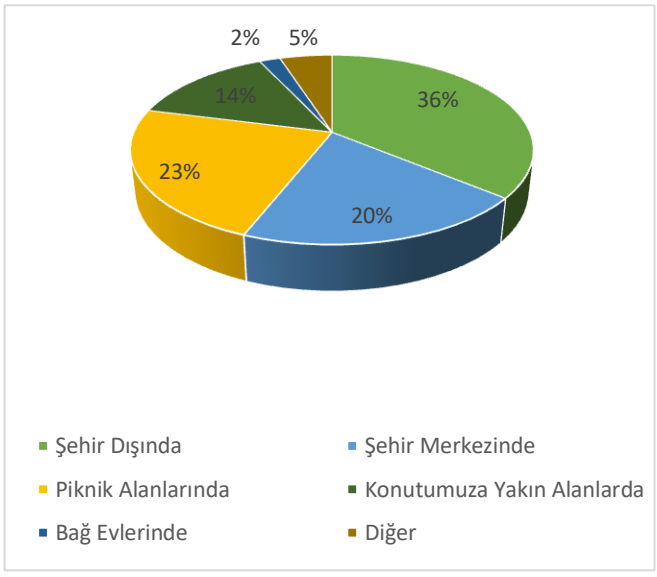

Şekil 5. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Mevsimsel Oranlar

Katılımcıların yaz ve kış aylarındaki aktivitelere olan ilgilerinin neler olduğunu sorduğumuzda, katılımcıların %50 den fazlasının kış aylarında AVM'leri tercih ettikleri tespit edilmiştir (Şekil 6). Aynı katılımcıların yaz aylarında ise daha çok şehir dışında zamanlarını değerlendirdikleri saptanmıştır (Şekil 7). Kadın katılımcıların %80'inden fazlası kış aylarında AVM'leri tercih ettiklerini, geri kalanlar ise daha çok (50 yaş ve üstü) evde kalmayı tercih ettiklerini dile getirdiler. 20-49 yaş aralığındaki kişilerin yaz aylarını daha çok şehir dışında geçirdikleri tespit edildi. 50 yaş ve üstü olan kadınların ise daha çok şehir merkezinde, evlerine yakın yerlerde günü birlik rekreasyon aktiviteleri yaptıkları kendilerince belirtildi. Erkek katılımcılarda 50 ve üstü yaş gurup kış aylarında genellikle çay bahçelerini tercih ettiklerini söyledi. 20-29 yaş aralığındaki erkek gurubu-ki bunlar çoğunluklu üniversite öğrencileridir-kış aylarında AVM'leri tercih ettiklerini, 30-49 yaş aralığındaki katılımcılar ise bu mevsimde restaurant ve AVM benzeri yerleri tercih etiklerini söylediler.

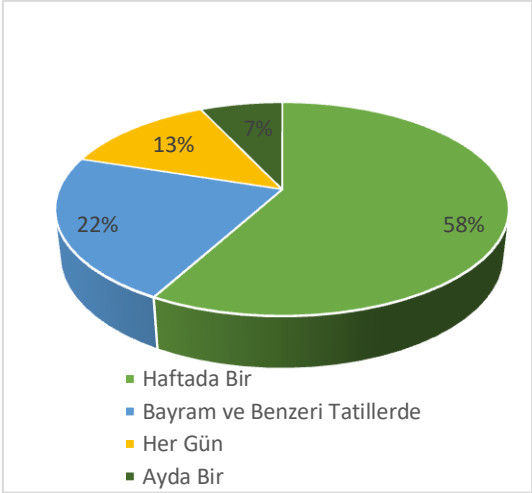
AVM'ler	%59	
Müzeler	%16	
Restaurantlar	%13	
Kültür Merkezleri	%9	
Diğer	%3	
Toplam	**%100**	

Şekil 6. Katılımcıların Kış Aylarında Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları

Şehir Dışında	%36	
Şehir Merkezinde	%20	
Piknik Alanlarında	%23	
Konutumuza Yakın Alanlarda	%14	
Bağ Evlerinde	%2	
Diğer	%5	
Toplam	**%100**	

Şekil 7. Katılımcıların Yaz Aylarında Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Faaliyet Alanları

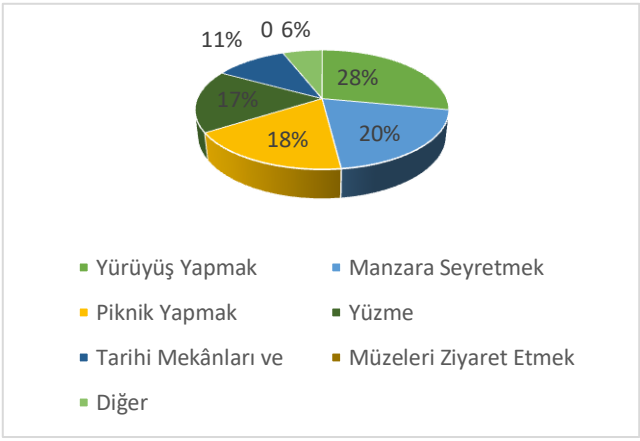
Katılımcılara ne sıklıkla rekreasyon faaliyetlerine katıldıklarını sorduğumuzda, katılımcıların özellikle haftada bir gün rekreasyon faaliyetlerine katılım oranının % 50 üzerinde olduğu tespit edilmiştir (Şekil 8). Özellikle 20-29 yaş aralığındaki kadınlar haftada bir aktivitelere katıldıklarını dile getirirken, 30 yaş üstü kişilerin ise ancak bayram ve diğer tatil günlerinde rekreasyon faaliyetlerine katılabildiklerini belirtmişlerdir. Erkek katılımcılara da aynı soruları yönelttiğimizde, kadınlar gibi erkeklerinde faaliyetlere katılımı benzer yaş guruplarında benzer sonuçlar verdi. Bunun en önemli nedeni, 20-29 yaş grubu erkek ve kadınların daha çok öğrenci olmaları ve rekreasyon aktiviteleri için kolaylıkla zaman bulabilmeleridir.

Hafta Bir Gün	%58	
Bayram veBenzeri Tatillerde	%22	
Hemen HemenHer Gün	%13	
Ayda Bir Gün	%7	
Toplam	**%100**	

Şekil 8. Katılımcıların Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Sıklığı

Ankete katılan katılımcılara en çok tercih ettikleri rekreasyon alanlarını sorduk. Bu soruya kadın katılımcılardan 20-39 yaş grubunun verdikleri cevaplar hemen hemen aynıydı. Bu yaş grubundaki kadınlar, kültür merkezlerine ve AVM'lere gitmeyi daha çok tercih ettiklerini söylediler. Diğer taraftan 40 yaş üstü kadınlar daha çok parkları tercih ettiklerini boş zamanlarında parklarda yürüyüş yapıp burada piknik yaptıklarını dile getirdiler. Erkeklerde 20-39 yaş grubundakiler özellikle sportif aktivitelere katılmayı sevdiklerini ve kültür merkezlerindeki aktivitelere katılım gösterdiklerini dile getirdiler. Ancak yaşı 40 ve üstü olan erkeklerde ise, mesire alanlarına gitme, köyleri ziyaret etme aktivitelerinin daha ağır bastığı görüldü.

Farklı eğitim ve yaş grubundan olan katılımcılara: "Yapmaktan en çok hoşlandıkları rekreasyon faaliyeti nedir?" diye sorduğumuzda, kadınların büyük bölümü yürüyüş yapma aktivitesini en çok yaptıklarını dile getirdiler. Erkeklerin bu soruya cevabı yürüyüş yapmaya ek olarak piknik yapma aktivitesi oldu.

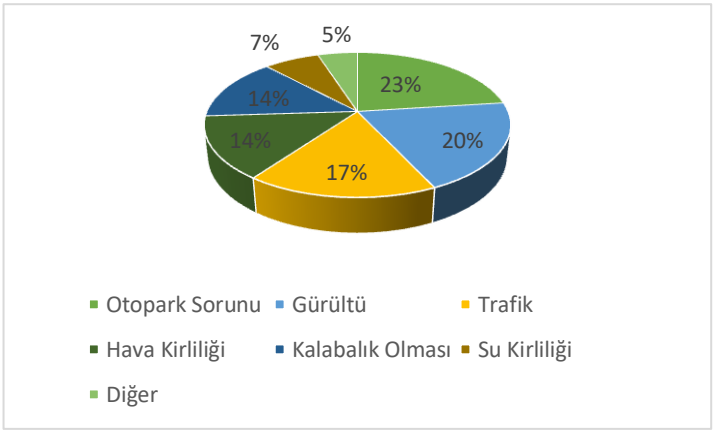
Yürüyüş Yapmak	%28	
Manzara Seyretmek	%20	
Piknik Yapmak	%18	
Yüzme	%17	
Tarihi Mekânları ve	%11	

Müzeleri Ziyaret Etmek		
Diğer	%6	
Toplam	**%100**	

Şekil 9. Katılımcıların Boş Zamanlarında En Çok Yaptıkları Rekreasyonel Faaliyetler

Eskişehirlilere rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirirken karşılaştıkları en olumsuz durumu sorduğumuzda bütün hepsinin ortak sorunu artan nüfus ile beraber gelen kalabalıklaşma ve bunun getirdiği gürültü ve trafik olduğu belirlendi(Şekil 10). Bu olumsuzluklar bütün Eskişehirlilerin ortak sıkıntısı olduğu gerçeği yaptığımız anketler sonucunda ortaya çıkmıştır.

Otopark Sorunu	%23
Gürültü	%20
Trafik	%17
Hava Kirliliği	%14
Kalabalık Olması	%14
Su Kirliliği	%7
Diğer	%5
Toplam	**%100**

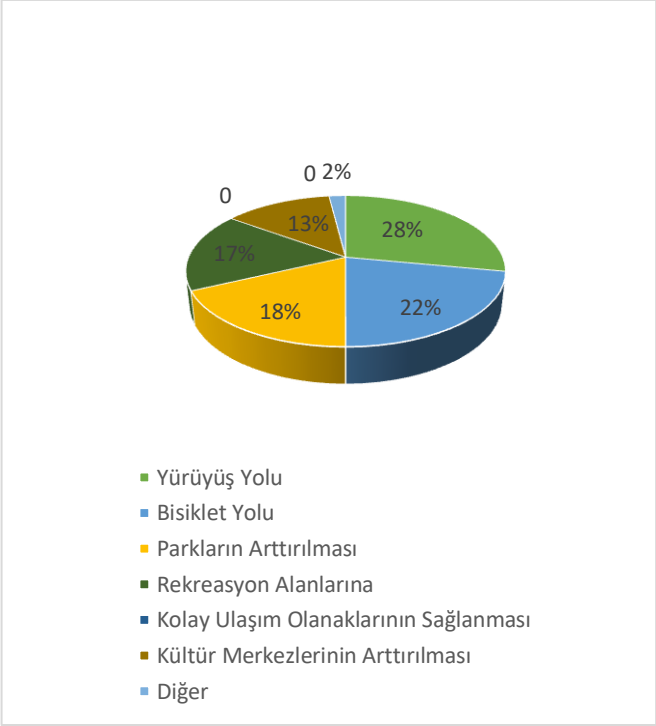

Şekil 10. Eskişehir Rekreasyon Alanlarının Olumsuz Özellikleri ve Rekreasyonel Faaliyetle İlişkisi

Eskişehirlilere rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirirken kullandıkları araçları sorduğumuzda genel olarak toplu taşıtı tercih ettiklerini gördük. Sadece 30 yaş üstü erkeklerde kişisel araçların rekreasyon faaliyetleri için kullanıldığını gördük.

Eskişehirlilere: "Rekreasyon alanlarının iyileştirilmesinde ne tür çalışmalar yapılmalıdır?" diye sorduğumuzda neredeyse bütün katılımcıların özellikle yürüyüş yollarının yapılması gerektiği durumu tespit edildi (Şekil 11). Katılımcılarda farklı yaş gurupları farklı önerilerde bulunurken bu yaş guruplarından 20-29 yaş gurubu daha çok bisiklet yolunun olması gerektiği ifade ederken, 50 ve üstü yaş gurup daha çok park sayısının artmasının gerekliğiğini dile getirmiştir.

Yürüyüş Yolu	%28
Bisiklet Yolu	%22
Parkların Arttırılması	%18
Rekreasyon Alanlarına Kolay Ulaşım Olanaklarının Sağlanması	%17
Kültür MerkezlerininArttırılması	%13
Diğer	%2
Toplam	**%100**

Şekil 11. Eskişehir'de Rekreasyon Alanlarının İyileştirilmesi için Yapılması Önerilen Çalışmalar

4.2. Eskişehir'e Gelen Turistlerin Konaklama Olanakları

Eskişehir sahip olduğu tarihi mirası ve zenginlikleriyle yerli ve yabancı ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Eskişehir Büyükşehir Belediyesinden alınan bilgiler doğrultusunda en son düzenlenen verilerin 2015 yılına ait olduğu görülmüştür. Talo8'de de görüldüğü gibi 2014 yılında Eskişehir'de konaklayan turist sayısı 206,862 iken 2015 te bu sayı 255,698'e kadar çıkmıştır.

Tablo 8. Eskişehir Konaklayan Turist Sayısı

KONAKLAYAN TURİST SAYISI

	2014	2015
Yabancı Turist	15,703	18,179
Yerli Turist	191,159	237,519
TOPLAM	206,862	255,698

Kaynak: Eskişehir Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Eskişehir'e gelen turistler hem turizm işletmeli konaklama tesislerinde konaklayan hem de belediye belgeli tesislerde olmak üzere iki ayrı tablo şeklinde gösterilmiştir. Ek 9'da görüldüğü gibi turizm işletmeli konaklama tesislerinde konaklayan turistlerin 2015 yılının 12 ayı boyunca otelde kalma süreleri ve doluluk oranı verilmiştir. En fazla doluluk oranı mayıs ayında gerçekleşmiştir. Belediye belgeli konaklama tesilerinin 2015 verileri toplanmadığı için bu bilgiye ulaşmak mümkün olmamıştır.

Eskişehir'e dışarıdan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Tablo 9'da görüldüğü gibi yurtdışından gelen turistlerin sayısı 2014'te 15,703 iken 2015'te bu sayı 18,179'a çıkmıştır.

Tablo 9. Eskişehir'de Konaklayan Yabancıların Milliyetlerine Göre Dağılımı

YABANCILARIN MİLLİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMI			
		2015	**2014**
1	ALMANYA	1425	1375
2	İTALYA	750	773
3	A.B.D.	812	755
4	İNGİLTERE	551	505

5	FRANSA	673	584
6	BELÇİKA	338	311
7	Diğer	13,630	11,400

Kaynak: Eskişehir Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Eskişehir, sahip olduğu coğrafyası, tarihsel birikimi ve tarihi değerleri ile farklı kültürlerin bir arada oluşturduğu uyumu, zengin mutfağı, doğal kaynakları ve güzellikleri ile Türkiye'deki en önemli rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştiği şehirlerden biridir. Tarihi birikimini günümüz modern dünyasıyla harmanlamayı başarmış ender kentlerdendir.

Bu tez kapsamında Eskişehir ve yakın çevresinin sahip olduğu doğal çeşitlilikler, kültürel zenginlikler ve tarihi yapıların özellikleri ele alınmış ve rekreasyon turizmine kaynak oluşturabileceği bütün yönleriyle ortaya konmuştur. Eskişehir'de rekreasyon faaliyetleri merkez ve yakın çevresi olarak dağılmıştır. Şehir merkezinde bulunan müzeler, parklar, hamamlar, kaplıcalar, sanat merkezleri, restaurantlar, konaklama yerleri ve AVM'ler gibi rekreasyon faaliyetleri için önemli olan alanlar ve bu alanlarda gerçekleştirilebilecek faaliyetler ortaya konmuştur.

Eskişehir'de rekreasyon faaliyetlerine yönelik olarak yapılan saha çalışmaları sonucunda elde edilen bilgiler ve Eskişehirlilerin rekreasyonel etkinliklere olan katılımına yönelik yapılan anket çalışmasının sonucu elde edilen veriler doğrultusunda rekreasyon alanlarının tercih edilmesinde farklı etkilerin sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu tercihlerde eğitim düzeyi, yaş, ekonomik koşullar ve ulaşım olanakları en önemli etkenler olduğu tespit edilmiştir.

Eskişehir merkez ve yakın çevresinde rekreasyonel faaliyetlerin gerçekleştiği alanlar çeşitlilik göstermektedir. Eskişehir merkezde yer alan kaplıcalar ve hamamlar içerdikleri suyun özelliklerine göre birçok hastalığa iyi gelmektedirler. Bu kaplıcalar sadece tıbbi amaçlı değil, aynı zamanda turizm amaçlı da kullanılmaktadır. Kaplıca sularının, böbrek taşları, safra kesesi ve cilt hastalıklarına iyi geldiği belirtilmektedir.

Şehir merkezinde rekreasyonel faaliyetler için kullanılan kaynaklar arasında tarihi değerler de yer almaktadır. Bunlar içerisinde tarihi geçmişi, mimarisi ile Odunpazarı, şehirde rekreasyonel faaliyetlerin en yoğun olduğu bölgedir. Odunpazarı semtinde sadece Odunpazarı evleri değil, ayrıca Kurşunlu Cami ve Atlıhan Çarşısı da önemli cazibe merkezleri arasındadır. Dahası buradaki konaklama ve yeme-içme mekanları da ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir.

Eskişehir'de önemli rekreasyon alanlarından birini de müzeler oluşturmaktadır. Bu müzeler çok farklı özellikte olmalarının yanında çok farklı amaçlara hizmet etmektedirler. Merkezdeki müzeler hem geçmişi hem de yakın tarihi anlatan çok sayıda eserle hizmet vermektedirler. Şehir merkezinde yer alan sanat galerileri ve kültür merkezleri de her yıl düzenlenen farklı sergiler ve etkinliklerle şehir yaşamını renklendirmektedirler. Ayrıca Eskişehir sahip olduğu AVM'ler ile de rekreasyon faaliyetleri açısından önemli bir kaynaktır.

Eskişehir'in yakın çevresinde de rekreasyonel faaliyetlerin geliştiği görülmektedir. Bunların en önemlilerini mesire alanları oluşturmaktadır. Bu alanlar Eskişehirliler tarafından rekreasyonel faaliyetler için yıl boyunca yoğun şekilde kullanılmaktadır.

Eskişehir merkezinde yer alan şehir içi rekreasyon faaliyet alanları olarak hizmet veren mekanlar yapılan anket sonucu değerlendirildiğinde, bu mekanlara katılım Eskişehirliler tarafından oldukça yüksektir. Farklı eğitim düzeyinde kişilerle yapılan bire bir anket çalışması sonucunda Eskişehirlilerin %50 den fazlasının haftada bir gün rekreasyonel faaliyetlere katılım gösterdiği ve katılımcıların %30 üstünün rekreasyon faaliyetlerini şehir merkezi dışında, %20 sinin ise merkezde gerçekleştirdiği görülmüştür. Eskişehirlilerin en fazla gerçekleştirmek istedikleri faaliyetin yürüyüş yapmak olduğu, en fazla şikayetçi oldukları alanın ise %23 ile otopark sorunu, %20 ile gürültü olduğu görülmüştür. Eskişehirlilerin kış aylarında rekreasyon faaliyeti olarak gerçekleştirdikleri en önemli etkinlik %59 ile AVM'lere gitmek olurken, yaz aylarında ise %36 ile şehir merkezi dışına çıkarak gerçekleştirdikleri faaliyetler olduğu ortaya konulmuştur.

Eskişehir, rekreasyonel faaliyetlerin geliştiği şehirlerden biridir. Ancak sahip olduğu kaynakların tamamını rekreasyonel faaliyetler için verimli şekilde kullanmamaktadır. Bu kaynaklar arasında en önemlisini Porsuk Çayı'dır. Porsuk Çayı'nda gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetlerin çeşitlendirilmesine ihtyaç vardır. Örneğin su sporları aktivitelerinin çeşitlendirilmesi nehirden yararlanmayı arttıracaktır. Ayrıca şehri çevreleyen yakın bölgelerde yer alan mağaraların rekreasyonel amaçlar için düzenlenmesinde fayda vardır. Yine şehrin

çevresindeki alanlarda bulunan doğal ormanlık sahaların rekreasyonel faaliyetler için düzenlenmesi de yararlı olacaktır.

Yapısında barındırdığı doğal güzellikleri ve kaynakları ile Eskişehir'i bir cazibe merkezi getiren alanların birçoğunun bakıma ve korunmaya ihtiyacı vardır. Birçok mesire alanının gelişi güzel kullanılması, ormanlarının düzensiz ve kuralsız bir şekilde kullanılması, birçok doğal kaplıcanın bakıma ihtiyaç duyması Eskişehir'in gerçek zenginliklerini olumsuz etkilemektedirler. Özellikle yeşil alanların korunması ve rekreasyonel faaliyetlere kazandırılması gerekmektedir. Yapılan piknikler sonucu birçok yeşil alan ve ormanlar kuralsız kullanım sonucu zarar görmektedir. Bunların önüne geçilmesi için buradaki kamu kurumlarının yeni tedbirler geliştirmesi gerekmektedir. Buralara gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin hem doğayı tahrip etmemesi, hem de gelenlerin daha iyi ve sağlıklı hizmet alabilmesi için bu alanlardaki yerler kamu kurumları tarafından ihtiyaca göre piknik yapılması ve kamp kurulabilmesi için düzenlenmesi gerekmektedir. Böylece hem yersiz tahribatın önüne geçilmiş olunacak hemde birinci sınıf bir hizmet sunulmuş olacaktır.

Eskişehir'in termal kaplıcalar bakımından zengin olması Eskişehirliler için hem bir istihdam hem de halkın rekreasyonel faaliyetlerini gerçekleştiribilecekleri önemli faaliyet alanı olmaktadır. Ancak buradaki birçok termal kaynaklarının bilinirliği az olmaktadır. Özellikle merkezin dışındaki bir çok termal kaynağın hem ziyaretçileri için uygun şartlara ve kaliteye getirlmeli hem de buraların bilinirliklerinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca buralarda yaşayan yerliler için bir istihdam kaynağı olabilecek bu yerlere ulaşım kolaylaştırılmalı ve ziyaretçilerin buralarda kalabilecekleri yerler düzenlenmelidir.

Eskişehir'in yemek kültürüyle, sahip olduğu farklı amaçlara hizmet eden parklarıyla, Porsuk Çayı ve etrafındaki farklı özelliklere sahip mekanlarıyla, termal kaplıcaları ve tarihi mekanlarıyla hem ulusal hem de uluslararası düzeyde daha çok tanıtımı yapılmalıdır. Sosyal medya, reklam çalışmaları ve tanıtım konferansları düzenlenerek rekreasyonal açıdan çekiciliği ve gerçek potansiyeli ortaya çıkarılabilir. Eskişehir de yer alan bütün kamu kurumları şehrin bütün özelliklerini tanıtabilecekleri broşürler ve haritalar yaparak, şehrin her yerine bunları yerleştirerek bir farkındalık oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

AYTEK, A., İ., YAVUZ, A., Y. "Mağaraların İnsanın Biyolojik Ve Kültürel Evrimindeki Önemi. 7. Ulusal Speleoloji Sempozyumu, İzmir, 2014.

BEBKA Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansının, Eskisehir ili 2017 Yili Yatirim Destek Ve Tanitim Stratejisi Raporu, 2017.

BEATLEY, T ve Arkadaşları "An introduction to coastal zone management" Island Press, 1994.

DOLDUR, H. (2011). "One of The Recreational Areas Near Istanbul: Polonezköy" NWSA-e-Journal of New World Sciences Academy, 6 (4), 2011, 145- 168.

ERTIN, G. Eskişehir Kentinde Yerleşimin Evrimi. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1994.

Eskişehir Kültür ve Turizm Rehberi, 2018. http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/Eklenti/43378,rehber2014yili5baski.pdf?0.

EVREN, S., KOZAK, N. "Eskişehir'in Çekici Faktörlerinin Günübirlik Ziyaretçilerin Bakış Açılarıyla Değerlendirilmesi" Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 23, 2012, 220-232.

GÜMÜŞSOY, E.

"1830-1914 Arası Eskişehir Lületaşı Madeni ile İlgili Bazı Tespitler" Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 2013, 169-193.

GÜNEŞ, İ., YAKUT, K "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eskişehir (1840–1923)" Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2017.

KARA, F., DEMİRCİ, A., KOCAMAN, S. "Şehir Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: İstanbul'un Açık Rekreasyon Alanlarının Değerlendirilmesi" Marmara Coğrafya Dergisi, 18, 2008, 76- 95.

OKUMUŞ, E. "Odunpazarı Evleri'nde Ramazan Gecelerinde Boş Zaman Mekânları", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 2013, 103–140.

ÖZDEMİR, B., KAPLAN, A. "İzmir Kuş Cennetinin Rekreasyonel Turizm Yönünden Önemi" Turizm Yıllığı 1992, Türkiye Kalkınma Bankası Yayım, Ankara, 1992.

ÖZGÜÇ, N. "Sayfiye Yerleşmeleri: Gelişme ve Başlıca Özellikler" İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi, 22, 1997, 143-1662.

ÖZGÜÇ, N. "Turizm Coğrafyası: Özellikler Ve Bölgeler" Çantay Kitabevi, İstanbul, 2017.

Gazete, 2006. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061208-8.htm.

SİVRİ, M. "Eskişehir'in Kültür ve Edebiyat Elçileri: Şairler ve Eskişehir" Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Kasım, 14, 2013, 73–102.

ŞENOCAK, E. Bir Mit Yaraticisi Olarak Nasreddin Hoca", Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi, 8, 2016, 159-168.

ÜSKÜDAR, Ş., CAKIR, M., TEMIZKAN, S. P. "Yerli Turistlerin Eskişehir'in Kültür. Turizmine İlişkin Algıları (the perception of domestic tourists regarding Eskisehir's cultural tourism)" Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 2/2, 2014, 67–76.

T.C Kültür ve Turizm Bakanliği Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019. T.C Eskişehir Valiliği, Eskişehir Rehber, 2014.

TİMOR, A. (2004) "Ayvalık, Bir Sayfiye Yerleşmesinin Gelişme Süreci" Çantay Kitabevi,İstanbul.

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu), 2017.

VEAL, A. J. "Definitions of Leisure and Recreation", Australian Journal of Leisure and Recreation, 2 (4), 1992, 44-48".

WONG, J., L., P. "Defining Leisure and Recreation in Malaysia. PhD DISSERTATION, Oregon State University, 1994".

YILMAZ, H. (2014). “Eskişehir’in Biricik Destinasyon Önerisi: Endüstriyel Miras. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29, 2014, 205-225”.

EKLER

Ek 1. Eskişehir'deki Yeme-İçme Olanağı Sunan Restoran ve Kafeler

	İşletmenin Adı	Kapasite	Sınıfı
1	**Buda**	160 Kişilik yemek salonu	1.Sınıf Lokanta
2	**Es Aqua Garden**	125 - 2. sınıf Lokanta Y. Havuzu	Günü Birlik Tesis
3	**Esbahçe Restuarant**	175 Kişilik Yemek Salonu 200 Kişilik Açık yemek alanı	1.Sınıf Lokanta
4	**Emre Demir Gölpark**	180 Kişilik yemek salonu	1.Sınıf Lokanta
5	**Gaga Restaurant**	250 Kişilik yemek salonu 450 Kiş.açık. yemek alanı bar	1.Sınıf Lokanta
6	Havelka	100+80+120 Kişilik yemek salonu 2 adet Bar	Özel Tesis
7	**Haller Gençlik Merkezi**	255 Kişilik Restuarant 500 kiş. kafe bar 50 kişilik cafe restuarant	Özel Tesis

	Spr Pub&Restuarant		
8	**Leman Kültür**	160 + 150 Kişilik yemek salonu 60 kiş. Top.Salonu 330 Kişilik açık yem. alanı	1.Sınıf Lokanta
9	**Qualitasspa**	60 kişilik kafeterya 100+70+60 salon sauna, masaj, jimnastik	Günübirlik Tesis
10	**Regülatör Restaurant**	100 Kişilik yemek salonu	2.Sınıf Lokanta
11	**Sempre&Chinatown &Sech**	150+64 Kişilik yemek salonu 130+20 Kişilik Kafe-Bistro	1.Sınıf Lokanta
12	**Şablon**	150 Kişilik lokanta. Bar,sauna,Y.havuz	Günübirlik Tesis
13	**Trakya Restaurant**	150+70 Kişilik yemek ve 30 kişilik Toplantı salonu 40 kişilik oturma	1.Sınıf Lokanta
14	**Up &Down**	150+100+50 Kişilik yemek salonu	1.Sınıf Lokanta
15	**Mezze Restaurant**	150 Kişilik yemek salonu +80 kişilik açık yemek alanı Teras Bar	1.Sınıf Lokanta
16	**222 Park**	150 Kişilik yemek salonu 200 Kiş.Bar 100+600+100 Kiş.sal.300 kiş. Açık alan	Özel Tesis

17	**Özgüven Tesisleri**	600 Kişilik yemek salonu 200 kişilik açık alan	1.Sınıf Lokanta
18	**Spoon Restaurant**	150 Kişilik Yemek Salonu	1.Sınıf Lokanta
19	**Sohol Restaurant**	15O Kişilik Yemek Salonu 110 Kişi Yemek alanı Bar	1.Sınıf Lokanta
20	**Beyoğlu Saklibahçe**	150 Kişilik yemek salonu+70 açık alan	1.Sınıf Lokanta
21	**Ekin City**	145 Kişilik yemek salonu+80+250 açık alan	1.Sınıf Lokanta
22	**Dublin**	100 Kişilik yemek salonu12O kişilik açık yemek alanı	1.Sınıf Lokanta
23	**Winterfell Restuarant**	150 Kişilik yemek salonu	1.Sınıf Lokanta
24	**Varuna Gezgin**	150 Kişilik yemek salonu	1.Sınıf Lokanta
25	**Ayten Usta Gurme**	140+20 Kişilik yemek salonu 200+20 yarı açı açık yemek alanı	1.Sınıf Lokanta
26	**Sess**	150 kişilik yemek salonu+ 110 kişilik yemek	1.Sınıf

		alanı	Lokanta
27	**Şelale Park**	150 kişilik 2. sınıf lokanta, 400 kişilik açık yeme içme alanı, anfi tiyatro, satış ünitesi	Günübirlik Tesis
28	**Eskişehir Ada Resturant**	300 Kişilik yemek salonu 150 Kişilik açıkyemek salonu	1.Sınıf Lokanta

Ek 2. Kültür Merkezleri ve Sanat Galerileri

	Kültür Merkezi ve Sanat Galerisi Adı	**Konumu**
1	Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Kültür Sarayı (Opera Binası)	Tepebaşı
2	Büyükşehir Sanat Merkezi	Odunpazarı
3	Büyükşehir Belediyesi Taşbaşı Kültür ve Sanat Merkezi	Taşbaşı
4	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sanat Galerisi	Odunpazarı
5	Odunpazarı Belediyesi Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkez	Odunpazarı
6	Eskişehir Atatürk Sanat ve Kongre Merkezi	Odunpazarı

7	Odunpazarı Belediyesi Hasan Polatkan Kültür Merkezi	Odunpazarı
8	OKM Odunpazarı Kültür Merkezi	Odunpazarı
9	Tepebaşı Belediyesi Sanat Evi	Tepebaşı
10	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi	Taşbaşı
11	Eskişehir Sanat Derneği Sergi Salonu	Tepebaşı
12	Tepebaşı Belediyesi Özdilek Sanat Merkezi	Tepebaşı
13	Zübeyde Hanım Kültür Merkezi	Tepebaşı
14	Çamurdan Sanat Atölyesi Sergi Salonu	Tepebaşı
15	Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Bilim Kültür ve Sanat Merkezi	Tepebaşı

Ek 3. Eskişehir'deki Tiyatro Salonları

Kurum	**Salon Adi**	**Eser Sayisi**		**Gösteri Sayisi**		**Seyirci Sayisi**	
		Yerli Eser	**Yabanci Eser**	**Yerli Eser**	**Yabanci Eser**	**Yerli Eser**	**Yabanci Eser**
	Sanat ve Kültür Sarayı	19		33	92	14.35	33.22

Belediyesi (2017)	Tiyatro Sahnesi					8	8
	Sanat ve Kültür Sarayı Senfoni Orkestrası Sahnesi	0	2	0	3	0	1.467
	BSM Turgut Özakman Sahnesi	2	0	3	0	534	0
	Tepebaşı Sahnesi (Haller)	17		57	72	11.121	13.650
	Sultandere Sahnesi	3		10	20	1.340	2.388
	Atatürk Kültür Sanat Ve Kongre Merkezi Sahnesi	2	0	15	0	16.594	0
Anadolu Üniversitesi (2015)	AKM Oda Tiyatrosu Salonu	1	-	1	-	200	-
	AKM Büyük Salon	1	-	1	-	400	-
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (2017)	Prof. Dr. Necla Özdemir Salonu	1	0	1	0	200	0
	Kongre ve Kültür Merkezi	3	2	3	2	1.500	1.000
Odunpazari Belediyesi (2016)	Yunus Emre Kültür ve Sanat Merkezi	11	0	11	0	3.000	0
	Hasan Polatkan Kültür Merkezi	21	0	21	0	9.114	0

Tepebaşi Belediyesi (2016)	Zübeyde Hanım Kültür Merkezi		0	68	0	37.890	0
	Özdilek Sanat Merkezi	2	0	62	0	7.220	0
	23 Nisan Çocuk Sanat Ve Kültür Merkezi Çok Amaçlı Salon	1	0	1	0	150	0
	29 Ekim Gençlik Merkezi Ali İsmail Korkmaz Sahnesi		0	27	0	1.800	0
	Hedef Batıkent Belde Evi Çok Amaçlı Salon	4	0	6	0	568	0
İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2017)	Çeşitli salonlar	49	17	63	150	15.574	3.070

Kaynak: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi

Ek 4. Eskişehir'de Gerçekleşen Festivaller ve Şenlikler

Etkinlik Adi	Tarihi	Yeri	Düzenleyen Kuruluş
İnönü Zaferleri Günü	1 Nisan	İnönü	İnönü Belediyesi
Turizm Haftası	15 - 22 Nisan	İl Merkezi Ve İlçeler	Eskişehir Valiliği İl Kültür ve Turizm

			Müdürlüğü
Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası	6 - 10 Mayıs	Mihalıççık Yunusemre Beldesi	Eskişehir Valiliği ve Yunus Emre Kültür Sanat Ve Turizm Vakfı
Şeyh Sücaattin-İ Veli Anma Dostluk ve Sevgi Günü	Mayıs Ayının Son Haftası	Seyitgazi Arslanbeyli Köyü	Arslanbeyli Köyü Şücaaddin-i Veli Turizm ve Tanıtma Derneği
Ecdadı Anma Şöleni	Haziran Ayı İçerisinde	Asarcık(Hisarcık) Köyü	Asarcıklılar Kültür ve Sosyal Dayanışma Derneği
Kayakent Çukurbağ Şenlikleri ve Kilim Festivali	Haziran Ayının 3.Pazar Günü	Günyüzü Kayakent Beldesi	Kayakent Belediyesi
Kırka Kültür Şenlikleri	Ağustos Ayında	-	-
Tepreş Şenlikleri	Haziran Ayının 2.Pazar Günü	Sivrihisar Karakaya Köyü	Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Spor Kulübü Derneği
Ertuğrulgazi'yi Anma ve Yörük Etkinlikleri	Ağustos Ayının Son Haftası	Karacaşehir Köyü	Ertuğrulgazi Kültür ve Sosyal Dayanışma Derneği
Nasreddin Hoca Doğum Şenlikleri	3 - 10 Haziran	Sivrihisar Nasreddin Hoca	Sivrihisar Kaymakamlığı ve Belediye Başkanlığı Nasreddin Hoca Belediye

		Beldesi	Başkanlığı
Uluslararası Eskişehir Festivali	4 - 12 Kasım	Eskişehir Merkez	Eskişehir Kentsel Gelişim Vakfı (Eskişehir Valiliği, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Anadolu ve Osmangazi Üniversiteleri, Zeytinoğlu Eğitim Bilim ve Kültür Vakfı)
Seyitgazi'nin Kurtuluşu ve Seyyid Battal Gazi'yi Anma Töreni	1 Eylül	Seyitgazi İlçesi	Seyitgazi Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı ve Seyyid Battal Gazi Vakfı
Eskişehir'in Kurtuluşu	2 Eylül	Eskişehir Merkez	Eskişehir Valiliği ve Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Mahmudiye'nin Kurtuluşu	18 Eylül	Mahmudiye İlçesi	Mahmudiye Belediyesi
Sivrihisar'ın Kurtuluşu	20 Eylül	Sivrihisar İlçesi	Sivrihisar Belediyesi
Karaçay Balkar Şenlikleri	Haziran Ayının Son Haftası	Han Yazılıkaya Köyü	Kuzey Kafkas Karaçay-Balkar Kültür ve Dayanışma Derneği
Nazım Hikmet ve Kuvay-İ Milliye Şehitlerimizi Anma Kültür-Sanat	Haziran Ayının İlk Cumartesi Günü	Seyitgazi Doğançayır Beldesi	Doğançayır Belediye Başkanlığı

Etkinlikleri			

Kaynak: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi

Ek 5. Eskişehir Merkezindeki Kapalı Spor Tesisleri

ESKİŞEHİR GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR TESİSLERİ (2016 YILI)						
Spor Tesisi Adi	**Açık/ Kapalı**	**Saha/Salon Yapılan Spor Dalları**	**Tesis İçindeki Saha/Salon Sayısı**	**Seyirci Kapasitesi**	**Alanı (M^2)**	**Adresi**
Atatürk Spor Salonu	Kapalı	Basketbol, Voleybol, Taekwondo, Karate, Güreş	Spor Salonu	900	Kapalı Alan : 1925 m2 Oyun alanı : 15 x 28 m	Vişnelik Mah.M.Kemal Atatürk Cad. No:57/A-Odunpazarı-Eskişehir
Porsuk Spor Salonu	Kapalı	Hentbol-Taekwondo-Güreş-Voleybol-Karate	Spor Salonu	2500	Kapalı Alan: 3255 m2 Oyun alanı : 23 x 43 m	Büyükdere Mah.Fakülte Sk.No:9-Odunpazarı-Eskişehir
Gökmeydan Spor Salonu	Kapalı	Basketbol, Hentbol	Spor Salonu	500	Kapalı Alan: 1145 m2 Oyun alanı : 22 x 45 m	Gökmeydan Mah.Kağıthane Sk.-Odunpazarı-Eskişehir
Çamlica Kemal Unakitan Spor Salonu	Kapalı	Basketbol-Hentbol	Spor Salonu	500	Kapalı Alan: 1915 m2 Oyun alanı : 22,16 x 44 m	Çamlıca Mah.Okumuşlar Sk.No:18-Tepebaşı-Eskişehir
Merkez Spor Salonu	Kapalı	Basketbol-Voleybol-Hentbol	Spor Salonu	3000	Kapalı Alan : 5010 m2 Oyun Alanı 26 X 45,40 m	Yenikent (Cunudiye) Mah.Necdet Yıldırım Sk.No:13-ODUNPAZARI / ESKİŞEHİR
Atatürk Kapali Yüzme Havuzu	Kapalı	Yüzme	Yari Olimpik Kapali Yüzme Havuzu	500	13,5*25	Vişnelik Mah.Taşköprü Cad. No:1-Odunpazarı-Eskişehir
Kapali Yüzme Havuzu	Kapalı	Yüzme	Olimpik Yüzme Havuzu	1000	10 PARKURLU OLIMPIK YÜZME HAVUZU	Yenikent (Cunudiye) Mah.Necdet Yıldırım Sk.No:11-

					(25X50 M),	ODUNPAZARI / ESKİŞEHİR
Odunpazari Gençlik Merkezi	Kapalı		Gençlik Merkezi		2178 m^2	Büyükdere Mah.Fakülte Sk.No:9-Odunpazarı-Eskişehir
Odunpazari Gençlik Merkezi (Kiralanan)	Kapalı	Bigisayar-Dikiş-Halk Oyunları-Saz-Ney-Gitar-Takı Tas.-Tiyatro-Almanca-Satranç-Keman-Thm-Resim	Gençlik Merkezi	-	218 m^2	Arifiye Mah.Dershaneler Sk.-Odunpazarı-Eskişehir

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Spor Tesisleri				
Kurum Adı	**Salon Adı**	**Alanı (M^2)**	**Saha/Salon Yapilan Spor Dallari**	**Adres Bilgileri**
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Ebb Spor Salonu	2.200	Basketbol, Hentbol, Voleybol	Ankara Yolu 8 Km.Eski İl Özel İdaresi Büyükşehir Belediyesi Spor Salonu
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Haller Sağlikli Yaşam Merkezi	160	Cimnastik, Step - Aerobik, Fıtness, Halk Oyunları	EskiBağlar Mah. Bağlar Caddesi Bağlarbaşı Apt. No:7/B
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Yunus Emre Eğitim Merkezi	87	Cimnastik, Step - Aerobik, Halk Oyunları, Taekwando	Kurtuluş Mahallesi Tarlabaşı Sokak Yunusemre Halk Çarşısı Üzeri A Kapısı
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Emek Eğitim Merkezi	40	Cimnastik, Step - Aerobik, Halk Oyunları, Taekwando	Emek Mahallesi 2. Arabacılar Caddesi No: 213
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Şirintepe Spor Merkezi	708	Cimnastik, Step - Aerobik, Pilates, Fıtness, Halk Oyunları	Bursa Cd. Gür Sk. No: 24 Tepebaşı

			Taekwando, Judo, Masa Tensi	
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Sultandere Eğitim Merkezi	40	Cimnastik, Step - Aerobik, Halk Oyunları, Taekwando	75. Yıl Mahallesi, Selemi Vardar Bulvarı No : 91

Odunpazari Belediyesi Spor Tesisleri							
Kurum Adı	**Spor Tesisi Adı**	**Açık Mı? / Kapalı Mı?**	**Saha/Salon Yapılan Spor Dalları**	**Tesis İçindeki Saha/Salon Sayısı**	**Kapasitesi**	**Alanı (M^2)**	**Adresi**
Odunpazari Belediyesi	Türkteleko m Bina Spor Ve Dans Merkezi	Kapalı	Bale,Tango,Step, Aerobik,Fitnes	1	50	162	İki Eylül Cd. Türkteleko m Bina 6.Kat
	Mehmet Terzi Kapalı Spor Salonu	Kapalı	Basketbol,Hentbo l,Voleybol,Taekw ando	1	10 00	500 0	Ihlamurkent Mh. Kartopu Cd.
	Bademlik Spor Salonu	Kapalı	Basketbol, Hentbol,Voleybol ,Taekwando	1	40 0	500 0	Osmangazi Üniv. Bademlik Kampüsü.

Kaynak: Eskişehir Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü

Ek 6. Eskişehir Şehir Merkezindeki Açık Spor Tesisleri

ESKİŞEHİR GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR TESİSLERİ (2016 YILI)					
Spor Tesisi Adi	**Açık/ Kapalı**	**Saha/Salon Yapilan Spor Dalları**	**Tesis İçindeki Saha/Salon Sayısı**	**Seyirci Kapasitesi**	**Alanı (M^2)**
Atatürk Stadi	Açık	Futbol, Atletizm	Stad	15224	70*105
Yeni Stadyum	Açık	Futbol	Stadyum	34930	70*105
Abdurrahman Temel	Açık	Futbol	Futbol Sahası	500	70*105

Sentetik Saha					
Necdet Yıldırım Çim Saha	Açık	Futbol	Futbol Sahası	500	70*105
Atatürk Dış Çim Saha	Açık	Futbol	Futbol Sahası	500	60*90
Üniversite Evleri Sentetik Futbol Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	240	70*105
Muttalip-1 Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Muttalip-2 Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Muttalip Sentetik Saha	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Muttalip Beldesi Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Çukurhisar Beldesi Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Beylikova Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	190	70*105
Çifteler Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	500	70*105
Eskişehir Gençlik Hizmetleri Ve Spor İl Müdürlüğü Spor Tesisleri (2016 Yılı)					
Spor Tesisi Adı	**Açık/ Kapalı**	**Saha/Salon Yapilan Spor Dalları**	**Tesis İçindeki Saha/Salon Sayısı**	**Seyirci Kapasitesi**	**Alanı (M^2)**
Oklubali Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Mahmudiye Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105

Alpagut Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Saricakaya Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	200	70*105
Kaymaz Sahası	Açık	Futbol	Futbol Sahası	250	70*105
Dümrek Mini Futbol Sahası	Açık	Futbol	Mini Futbol Sahası	-	50*70
Gümüşkonak Mini Futbol Sahası	Açık	Futbol	Mini Futbol Sahası	-	50*70
Vali Sami Sönmez Spor Komp. Atletizm Pisti	Açık	Atletizm	Atletizm Pisti	2000	25000 m^2 8 KULVAR
Spor Tesisi Adı	**Açık/ Kapalı**	**Saha/Salon Yapılan Spor Dalları**	**Tesis İçindeki Saha /Salon Sayısı**	**Alanı (M²)**	
Mustafa Kemal Atatürk Spor Tesisleri	Açık	Yüzme	6	6090 M²	
Behiç Erkin Spor Kompleksi	Açık	Futbol	1	6460 M²	
	Açık	Futbol	1	8214 M²	
Ediz Bahtiyaroğlu Futbol Sahası	Açık	Futbol	1	5760 M²	
	Açık	Futbol,	2	760 M² Futbol	

		Basketbol		Sahası, 338m² Basketbol Sahası
	Açık	Futbol	1	761 M²
	Açık	Futbol	1	600 M²
	Açık	Futbol	1	1763 M²
	Açık	Futbol	1	818 M²
	Açık	Futbol	1	991 M²
1965 Efsane Eskişehirspor Kompleksi	Açık	Futbol	1	1976 M²
	Açık	Futbol	1	994 M²
	Açık	Futbol	1	126 M²
	Açık	Basketbol	1	378m²
	Açık	Basketbol	1	388m²
	Açık	Basketbol	1	121m²
	Açık	Futbol, Basketbol, Tenis	5	450 M² Futbol Sahası, 338 Ve 139 M² Basketbol Sahası, 260m² Tenis Kortu
	Açık	Basketbol	1	225m²
	Açık	Futbol, Basketbol	2	338 M² Basketbol Sahası, 140 M² Futbol Sahası
	Açık	Futbol, Basketbol	2	100 M² Basketbol Sahası, 200 M² Futbol Sahası
	Açık	Futbol, Basketbol	2	338m² Basketbol Sahası, 800 M² Futbol Sahası
TEPEBAŞI BELEDİYESİ SPOR TESİSLERİ				

Spor Tesisi Adi	Açik/ Kapali	Saha/Salon Yapilan Spor Dallari	Tesis İçindeki Saha /Salon Sayisi	Alani(M²)
	Açık	Basketbol	2	796 M² Lik 2 Basketbol Sahası
	Açık	Basketbol	1	450 M²
	Açık	Basketbol	1	540 M²
	Açık	Basketbol	1	390 M²
	Açık	Basketbol	1	420 M²
	Açık	Futbol	1	1250 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Futbol	1	1250 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Futbol	1	3062 M²
	Açık	Basketbol	1	169 M²
	Açık	Futbol	1	1800 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Basketbol	1	338 M²
	Açık	Futbol	1	800 M²
	Açık	Basketbol	1	190 M²
	Açık	Basketbol	1	224 M²
	Açık	Futbol	1	800 M²
	Açık	Basketbol	1	501 M²
	Açık	Futbol	1	200 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Basketbol	1	336 M²
	Açık	Futbol,	2	438 M² Basketbol

		Basketbol		Sahası, 1004 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Futbol	1	897 M² Kum Futbol Sahası
	Açık	Futbol, Basketbol	2	338 M² Lik 2 Adet Basketbol Sahası, 800 M² Futbol Sahası
	Açık	Basketbol, Tenis	2	512 M² Basketbol Sahası, 720 M² Tenis Kortu
	Açık	Basketbol	1	528 M²

Kaynak: Eskişehir Gençlik Hizmetler ve İl Spor Müdürlüğü

Ek 7. Şehrin Yakın Çevresinde Yeralan Bölgesel Ölçekteki Mesire Alanları

MESİRE YERLERİ					
Yerin Adı		**İlçesi**	**Adres-Yer**	**Alanı (Ha)**	**Şehir Merkezine Uzaklığı (Km)**
1	Bademlik	Odunpazarı	Kent Merkezinde Odunpazarı Semtinin Üst Kısımlarında	-	-
2	Eskişehir Kent Ormanı	Odunpazarı	Gençlik Bulv. Üniversite Evleri Yanı	300	4,5
3	Regülatör	Odunpazarı	Eskişehir-Kütahya Karayolunun 5.kilometresinde	-	5
4	Fidanlık Orman İçi	Odunpazarı	Eskişehir Kent Merkezine 7	-	7

	Dinlenme Yeri		Km. Uzaklıkta. Karaşehir Köyü yanı		
5	Kocakır Orman İçi Dinlenme Yeri	Odunpazarı	Eskişehir-Afyonkarahisar Yolu 8. Km	36,2	8
6	Akpınar Orman İçi Dinlenme Yeri (İl Kent Ormanı)	Odunpazarı	Eskişehir-Afyonkarahisar Yolu 15. Km	56,1	15,5
10	Şoförler Çeşmesi	-	Eskişehir Merkezine 17 Km. Uzaklıkta	-	17
11	Musaözü Barajı	Tepebaşı	Eskişehir-Kütahya Yolu Üzerinde Merkez İlçe'ye 21 Km Uzaklıkta	-	21
12	Karataş Orman İçi Dinlenme Yeri	Odunpazarı	Sarıcakaya Yolu Üzeri	37	22
13	Türkmentepe Orman İçi Dinlenme Yeri	Tepebaşı	Tandır Yolu Üzeri	3,2	28
14	Hasırca	-	Eskişehir Merkezine 30 Km. Uzaklıkta	-	30
15	Şelale Orman İçi Dinlenme Yeri	Odunpazarı	Beşikderesi Mevkii	6	39

Kaynak: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Orman Bölge Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Ek 8. Eskişehir şehri ve yakın çevresinde rekreasyonal faaliyetlere katılanlara ilişkin yapılan anket formu.

Bu anket İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Eskişehir'in Rekreasyon Alanları" konulu yüksek lisans tezi çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Anketi cevaplamaya ayırdığınız zaman ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Ekrem YORULMAZ

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi

Rekreasyon,insanların temel yaşamsal faaliyetleri (yeme-içme, iş, okul vb) dışında kalan zamanlarında dinlenmek, eğlenmek, yenilenmek amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetlerin (parka gitmek, yürüyüş yapmak, piknik yapmak, sinema, tiyatro, konser gibi kültürel aktivitelere katılmak, tarihi mekanları ve müzeleri ziyaret etmek, spor karşılaşmalarını izlemek vb) tümüdür.

1. Cinsiyetiniz

( ) Kadın ( ) Ekek

2. Yaşınız

( ) 20 yaş altı ( ) 20-29 yaş arası ( ) 30-39 yaş arası ( ) 40-49 yaş arası ( ) 50 yaş üstü

3. Öğrenim durumunuz

( ) İlköğretim ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora

4. Mesleğiniz

( ) Memur ( ) İşçi ( ) Serbest meslek ( ) Öğrenci ( ) Diğer (…….……)

5. Rekreatif faaliyetler için aşağıdaki alanlardan en çok hangisini ziyaret edersiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

( ) AVM'ler ( ) Müzeler( ) Ormanlık Alanlar

( ) Parklar ( ) Çay Bahçeleri vb. ( ) Akarsu veya Göl Kenarı Alanlar

6. En çok hangi mevsimde rekreasyonel faaliyetler gerçekleştirirsiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

( ) Yaz ( ) Sonbahar ( ) Kış ( ) İlkbahar ( ) Her mevsim

7. Yaz aylarında ve tatillerde gerçekleştirdiğiniz rekreasyon faaliyetlerini (piknik yapma, gezme, tatil, yürüyüş, kültürel aktiviteler, spor vb. amaçlı) en çok nerelerde gerçekleştiriyorsunuz?

( ) Şehir Merkezinde ( ) Şehir Dışında ( ) Konutunuza Yakın Alanlarda

( ) Piknik Alanlarında ( ) Bağ Evlerinde

( ) Diğer (…….……)

8. Kış aylarında rekreasyonel faaliyetler için en çok tercih ettiğiniz mekanlar hangileridir?

( ) Müzeler( ) Restaurantlar( ) Kültür Merkezleri ( ) AVM'ler

Diğer (…..……)

9. Ne sıklıkta rekreasyon faaliyeti gerçekleştirirsiniz?

( ) Hemen Hemen Her Gün ( ) Haftada Bir Güm( ) Ayda Bir Gün( ) Yılda 1 – 2 Gün

( ) Bayram ve Benzeri Tatil Dönemlerinde ( ) Hiç

10. En çok tercih ettiğiniz rekreasyon alanları nereleridir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

( ) Mesire Alanları ( ) Kültür Merkezleri ( ) Göletler ( ) Çiftlik

( ) Spor Alanları ( ) Alışveriş Merkezleri( ) Bağ Evi ( ) Hobi Bahçeleri

( ) Köyler ( ) Şehir Merkezindeki Parklar

( ) Diğer (……..……)

11. Yapmaktan en çok hoşlandığınız rekreasyon faaliyeti aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

( ) Yürüyüşü Yapma( ) Tarihi Mekanları ve Müzeleri Ziyaret( ) Balık Tutmak

( ) Piknik yapmak ( ) Manzara Seyretmek( ) YüzmeDiğer (…….……)

12.Eskişedir'de ziyaret ettiğiniz rekreasyon alanları içinde karşılaştığınız olumsuz durumlar neler? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

() Hava Kirliliği () Su Kirliliği () Gürültü () Trafik

( ) Kalabalık Olması ( ) Otopark Sorunu

( ) Diğer (……..……)

13. Rekreasyonel faaliyetleriniz için hangi ulaşım araçlarını kullanıyorsunuz?

( ) Özel Araç( ) Yaya Olarak ( ) Otobüs( ) Tramvay ( ) Dolmuş

14. Eskişehir'deki rekreasyon alanları içinde ziyaret etmekten en çok hoşlandığınız mekanlar hangileridir? Belirtiniz.

15. Eskişehir'deki rekreasyon alanlarının iyileştirilmesi için ne tür çalışmalar yapılmalıdır? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

( ) Bisiklet Yolu( ) Yürüyüş Yolu( ) Parkların Arttırılması

( ) Kültür Merkezlerinin Artırılması

( ) Rekreasyon Alanlarına Kolay Ulaşım Olanaklarının Sağlanması

Diğer (……..…)

16. Eskişehir genelinde en çok ziyaret etmek istediğiniz yerler arasında nereleri yer almaktadır? Belirtiniz.

Ek 9. Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesislerinde Konaklayan Turist Sayıları

TURİZM İŞLETMESİ BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNDE KONAKLAYAN TURİSTLERİN GİRİŞ VE GECELEME SAYILARI-TESİSLERİN DOLULUK ORANLARI (2015 YILI)							
AYLAR	**GİRİŞ**		**GECELEME**				**DOLULUK ORANLARI**
	YERLİ	**YABANCI**	**YERLİ**	**YABANCI**			
OCAK	15,150	1,029	21,001	1,729			%23,6993
ŞUBAT	17,065	933	24,227	1,851			%27,1901
MART	16,775	1,828	24,984	3,561			%29,7623
NİSAN	20,746	1,229	30,325	2,770			%34,5063
MAYIS	26,553	1,439	40,034	3,732			%45,6324
HAZİRAN	18,103	1,721	28,328	4,417			%34,1414
TEMMUZ	17,106	2,057	26,199	4,510			%32,0186
AĞUSTOS	20,831	2,106	30,413	4,453			%36,4466

EYLÜL	19,216	1,841	29,801	3,981			%35,2226
EKİM	23,476	1,613	33,871	3,548			%39,0147
KASIM	23,164	1,215	33,277	2,496			%34,2653
ARALIK	19,334	1,168	27,055	1,914			%27,7481

Kaynak: Eskişehir Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Ek 10. Eskişehir Şehir Merkezinde Yer Alan Konaklama Tesisleri

BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ				
TESİS ADI	**ADRES**	**SINIFI**	**ODA**	**YATAK**
Otel Sar	Sümer mah. Basın şehitleri cad. No:341/6	1. sınıf	27	27
Uysal otel	Deliklitaş mah. Asarcıklı cad. No:7/a	1. sınıf	35	71
Divan otel	Sivrihisar cad no:3	1. sınıf	25	50
Emre palas otel	Mustafa kemal paşa mah. Sivrihisar cad. No:22	2. sınıf	43	70
Yeni sağlam otel	Mustafa kemal paşa mah. Sivrihisar cad. No:69	2. sınıf	51	81
Elegant otel	Deliklitaş mahallesi yunus emre cad. No:91	3. sınıf	30	40
Porsuk otel	Deliklitaş mahallesi yunus emre cad. No:83	3. sınıf	39	54
Bello butik apart	İhsaniye mah. Gazi	sınıfsız	19	23

	yakup satar cad. No:1			
Yılmaz otel	Deliklitaş mah. Kaptan sok. No:18/a	3. sınıf		
Manisa otel	İstiklal mah. Reşadiye sok no:20	3. sınıf		
Otel saray	Kurtuluş mah. Alkış sok no:16	3. sınıf		
Eskişehir apart otel	Büyükdere mah. Beyaz ada sok. No:1	3. sınıf	64	128
Billur otel	Kurtuluş mah. Asarcıklı cad. No:80	3. sınıf		
Yunus Emre oteli	Deliklitaş mah. Kaptan sok. No:21	3. sınıf		
Beşik otel	Kurtuluş mah sanayi sok no:1e	3. sınıf	13	25
Ferah otel	m. kemal paşa mah sivrihisar1 cad. No:49	2. sınıf	18	37
Yücel otel	m. kemal paşa mah sivrihisar1 cad. No:58/1	3. sınıf	36	52
Çolpanlar otel	Yeni mahalle sivrihisar1 cad.			
Olcaylar oteli	Hoşnudiye mah. İstasyon cad.	2. sınıf	10	23
Otel Eldem	Eskibağlar mahallesi talatpaşa sok			
750 Hülya oteli	Mustafa kemal paşa mahallesi değirmen sokak			
Kale otel	Mustafa kemal paşa mahallesi yunus emre cad	2.sınıf		

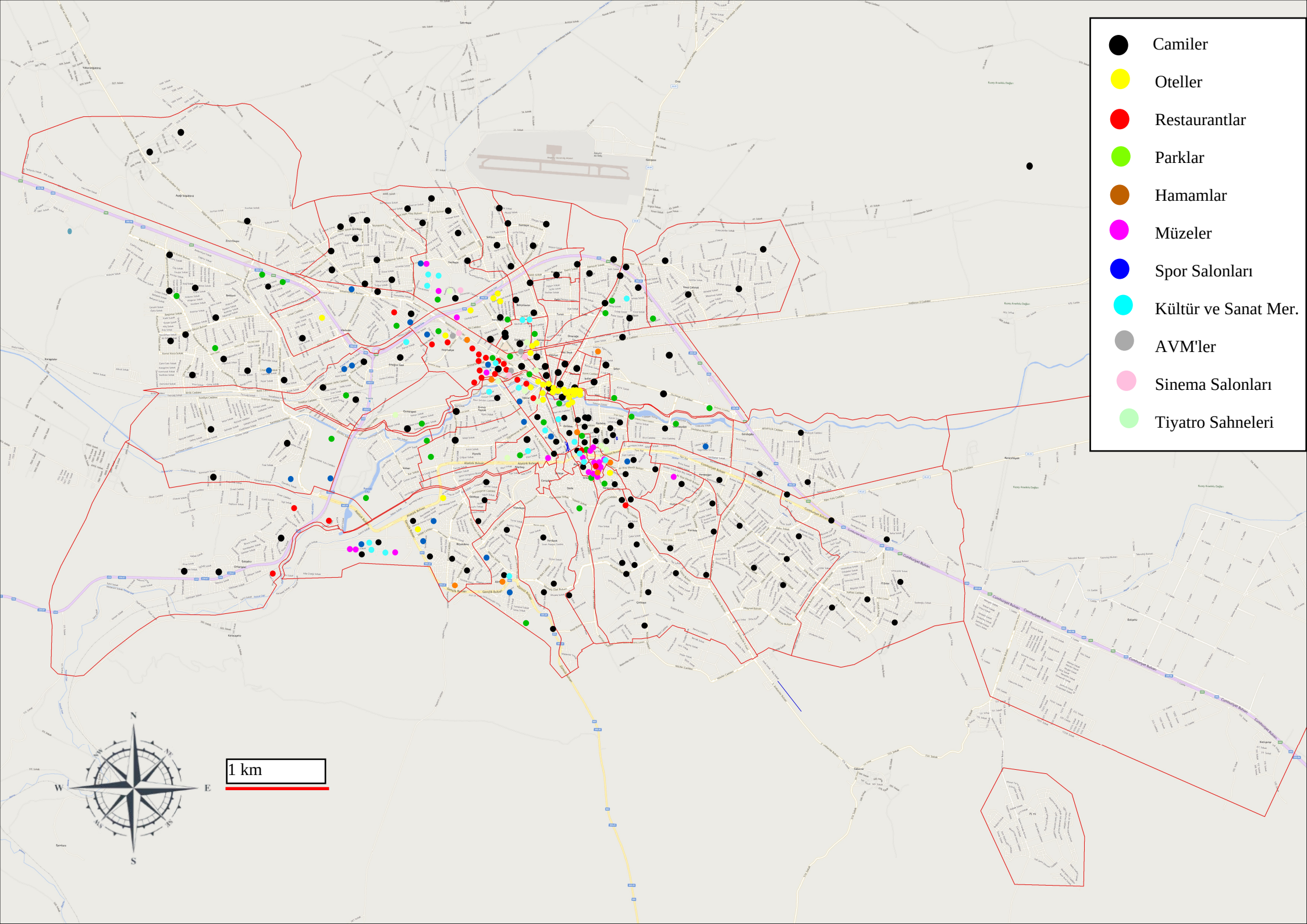
Görgün otel	Mustafa kemal paşa mahallesi yunus emre cad	3. sınıf		
Palas otel	M. kemal paşa mah sivrihisar1 cad			
Divan otel 3	M. kemal paşa mah sivrihisar1 cad	1. sınıf		
Eskişehir oteli	Yenibağlar mahallesi martı sokak			
Yayla otel	Mustafa kemal paşa mahallesi yunus emre sokak			
Madam Tadia otel	Hoşnudiye mah. Safiyet sok no:55			

TURİZM İŞLETMESİ/YATIRIMI BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ					
SINIFI	**ADI**	**İLÇESİ**	**ADRES**	**ODA SAYISI**	**YATAK SAYISI**
	ANEMON OTEL		Çamlıcamah.Mustafa paşa sok no:61	174	384
	Turunç otel		Büyükdere mah bayraktepe sok no:4	127	257
	Rixos otel		Dede mah. Haktanır sok no:4	164	328
	Saffron otel		Şeker mah. Sivrihisar cad. No:155	79	123
	Dedepark otel		Yenibağlar mah. İsmetinönü sok no:132	64	84
	The Merlot otel		Hoşnudiye mah. 738 sok no:2/a	80	160

	Atışkan otel		Yunus emre cvad. No:87	62	125
	Soyiç otel		Yunus emre cad. No:95	62	124
	İbis otel		Hoşnudiye mah. Siloönü sok no:5	108	216
	Grand Namlı otel		Eskibağlar mah üniversite cad. No:14	57	114
	Es Albatros otel		Yenibağlar mah. Üniversite cad. Gün sok no:1	82	164
	Adalife otel		İstiklal mah. Adalar sok no:2	31	52
	Verman OTEL		Yenibağlar mah. Uludağ sok no:2/a	49	98
	Şahinpark OTEL		Asarcıklı cad. No:80	44	88
	Roof garden OTEL		Büyükdere mah. Sarılar sok no:4/a	57	114
	Sör otel		Yenibağlar mah. Üniversite cad. No:77	48	96
	Zin otel		Yenimahalle sivrihisar cad. No:102	41	61
	En karaca otel		Kurtuluş mah. Yunus emre cad. No:88	32	64
	Sennacıty otel		İstiklal mah. Porsuk bulvarı no:1/1	47	94
	Arus otel		Eskibağlar mah oğuz sok no:1 d:2	66	132
	Has termal otel		Hamamyolu cad no:7	48	87
	Şale otel		İ.inonu cad no:9	43	73

	Arslan otel		Deliklitaş mah. Y.emre cad. No:101	41	82
	Altınes otel		K.fidanlığı karşısı bursa yol. Erenler mav. Y.söğütönü	13	22
	Sultan otel		Hamamyolu cad. No:1	32	52
	Gürgenci apart otel		Muttalip cad. No:2	35	70
	Abacı konak otel		Akarbaşı mah türkmenhoca sok no:29	65	144

Kaynak: Eskişehir Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Camiler
Oteller
Restaurantlar
Parklar
Hamamlar
Müzeler
Spor Salonları
Kültür ve Sanat Mer.
AVM'ler
Sinema Salonları
Tiyatro Sahneleri
N
W
E
S
1 km